

Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex – wijziging'

In Kruibeke en Zwijndrecht

Startnota

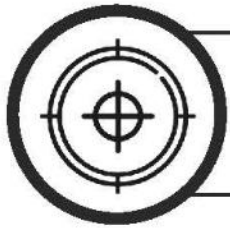

**Vlaamse
overheid**

**DEPARTEMENT
OMGEVING**

PLAN

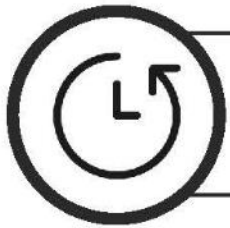
Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging'

Waarom maken we dit plan?

[[Planvoornemen](#)]

Met dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) wordt de mogelijkheden om de afvalstromen die op de kleigroeve Argex gedeponeerd kunnen worden, beperkt uitgebreid. Dit gaat o.m. over het bergen van non-ferroslakken, (reeds vergunde) grondreiningsresidu's en niet reinigbare gronden. [Meer weten? zie hoofdstuk 3. Plandoelstelling en planopties](#)

Wat ging er aan dit plan vooraf?

[[Historiek](#)]

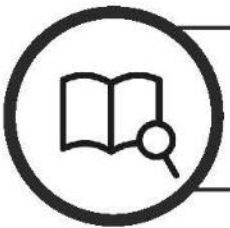
Het voordien opgemaakte GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex' blijkt ontoereikend om de vooropgestelde plandoelstelling te bereiken. Hierdoor dringt er zich een wijziging op van het eerder goedgekeurde gewestelijk RUP. [Meer weten over de historiek? Zie hoofdstuk 2.](#)

Over welk gebied gaat het?

[[Plangebied](#)]

Het plangebied omvat de kleigroeve Argex op het grondgebied van de gemeente Kruibeke en Zwijndrecht. [Een situering op kaart? Zie hoofdstuk 1.](#)

Wat kunnen de effecten zijn?

[[Scoping](#)]

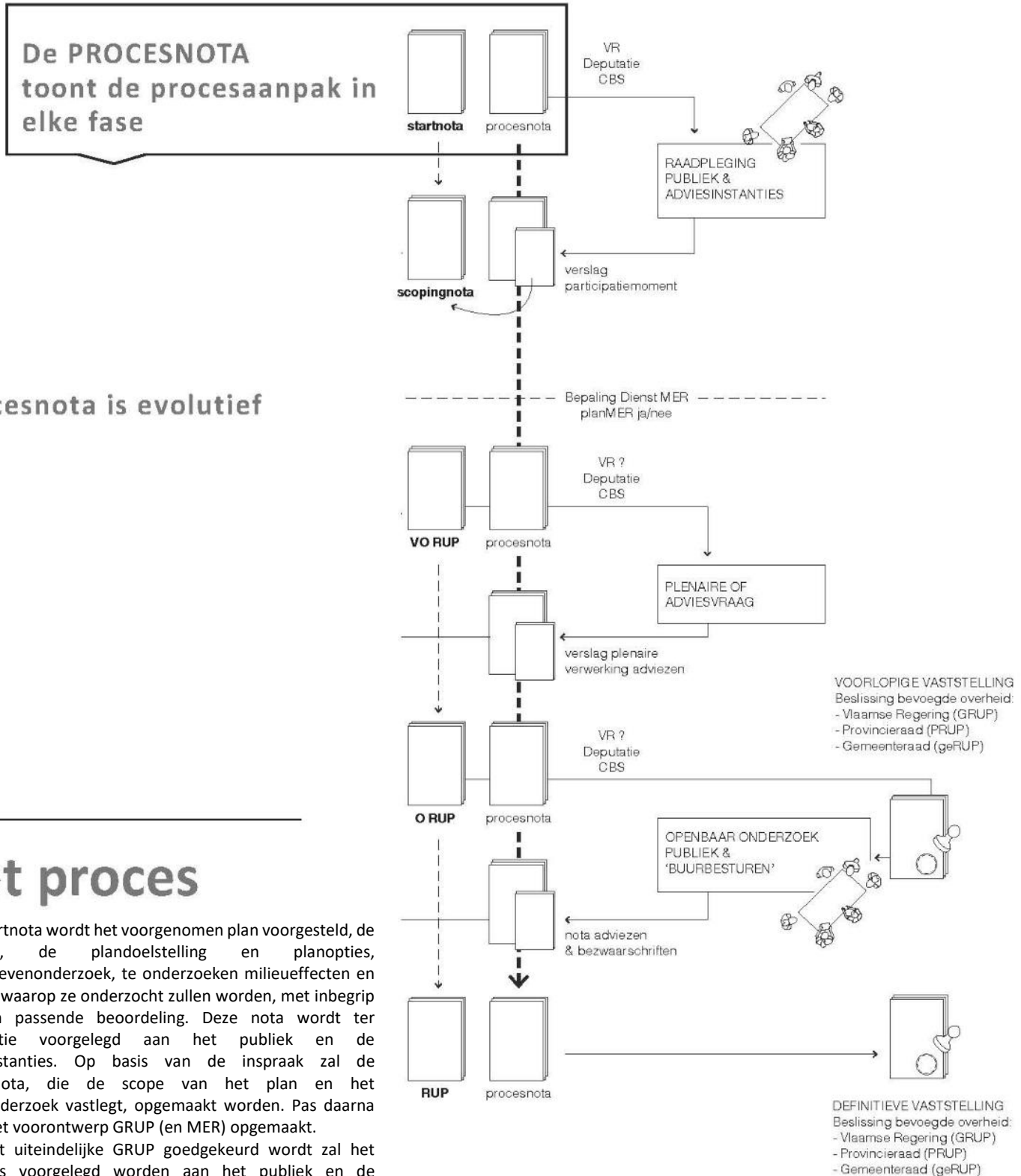
De mogelijke milieueffecten worden onderzocht in een milieubeoordeling die geïntegreerd wordt in het GRUP. De effecten op de omgeving worden onderworpen aan een passende beoordeling. [Meer weten over de milieubeoordeling? Zie hoofdstuk 7.](#)

Het plan

De plandoelstelling is een aanpassing van het bestaande RUP (2012) in functie van het verruimen van het te bergen materiaal. Hierbij kunnen randvoorwaarden op vlak van milieukwaliteit, omvang en timing, nabestemming, mobiliteit, etc. voorzien worden.

& PROCES

Hoe ver staat het proces voor de opmaak van het GRUP?

De procesnota is evolutief

Het proces

In de startnota wordt het voorgenomen plan voorgesteld, de historiek, de plandoelstelling en planopties, alternatievenonderzoek, te onderzoeken milieueffecten en de wijze waarop ze onderzocht zullen worden, met inbegrip van een passende beoordeling. Deze nota wordt ter consultatie voorgelegd aan het publiek en de adviesinstanties. Op basis van de inspraak zal de scopingnota, die de scope van het plan en het milieuonderzoek vastlegt, opgemaakt worden. Pas daarna wordt het voorontwerp GRUP (en MER) opgemaakt.

Voor het uiteindelijke GRUP goedgekeurd wordt zal het nogmaals voorgelegd worden aan het publiek en de betrokken adviesinstanties.

In de procesnota, raadpleegbaar samen met deze startnota, wordt weergegeven welke processtappen er reeds gezet zijn, welke nog zullen volgen en welke actoren betrokken zijn.

Inhoud

1	Aanleiding en situering	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Situering plangebied	8
1.3	Exploitatie site Argex-Sterhoek	9
1.4	Situering actoren	11
2	Plandoelstelling en planvoornemen	12
2.1	Plandoelstelling	12
2.2	Planvoornemen	12
3	Relatie met relevante beleidsplannen en onderzoeken	16
3.1	Vlaams niveau	16
3.2	Provinciaal niveau	19
3.3	Gemeentelijk niveau	22
4	Alternatieven	27
4.1	Locatiealternatieven	27
4.2	Inrichtingsalternatieven	28
4.3	Uitvoeringsalternatieven	30
4.4	Programma-alternatieven	30
5	Bestaande feitelijke en juridische toestand	31
5.1	Situering	31
5.2	Bestaande juridische toestand	32
5.3	Bestaande feitelijke toestand	44
5.4	Overzicht vergunningstoestand	50
6	Scoping	51
6.1	Afbakening van het studiegebied	53
6.2	Referentiesituatie en geplande situatie	54
6.3	Ontwikkelingsscenario's	54
6.4	Effectvoorspelling en beoordeling	55

6.5	Milderende maatregelen	56
6.6	Overzicht te onderzoeken disciplines en effectgroepen.....	58
7	Bijlagen	59
	Bijlage 1: locatieonderzoek berging non-ferroslakken	59
	Bijlage 2: scoping en aanzet M.E.R.-methodologie.....	59

Startnota

Dit document is de startnota van het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (GRUP) 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging' op het grondgebied van Zwijndrecht en Kruibeke. Het GRUP heeft de voormalige kleigroeve van Argex als voorwerp.

De startnota toont de eerste onderzoeksresultaten van het geïntegreerd planningsproces van het GRUP. Een geïntegreerd planningsproces kent 5 fases. De resultaten van elk van deze 5 fases worden geconsolideerd in een nota. De startnota is dus de eerste van 5 nota's die elkaar opvolgen.

In deze startnota is vooral inhoudelijke informatie over het GRUP opgenomen. Informatie over het procesverloop en de procesaanpak is opgenomen in de procesnota die samen met de startnota raadpleegbaar is.

De startnota wordt voorgelegd aan alle betrokkenen in een participatiemoment en een publieke raadpleging. Iedereen kan dus kennisnemen van het voorgenomen plan, opmerkingen formuleren en suggesties doen over doelstellingen, aanpak en onderzoek.

Het GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging' wordt voorbereid door het planteam, waarin de gemeenten Zwijndrecht en Kruibeke, DVW (De Vlaamse Waterweg), OVAM (de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij), VMM (de Vlaamse Milieumaatschappij), ANB (het Agentschap voor Natuur en Bos), DZ (het Departement Zorg) en het departement Omgeving vertegenwoordigd zijn.

Het planteam be vraagt waar nodig voor de technische aspecten deskundigen van Umicore, Sterhoek en Argex. Umicore levert de nodige informatie over het eigen productieproces dat non-ferro slakken oplevert. Sterhoek is samen met DVW en Argex de uitbater van de Argex-groeve.

Voor de milieubeoordeling wordt bijkomend ondersteuning geleverd door deskundigen van M-Tech.

Het geïntegreerd planningsproces van het GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging' wordt formeel opgestart met de goedkeuring van de startnota door de Vlaamse Regering. Op dit moment is de eerste onderzoeksfase van dit GRUP doorlopen. De resultaten van dit eerste onderzoek zijn opgenomen in de startnota. Zowel start- als procesnota zijn te raadplegen op www.omgevingvlaanderen.be.

Contact en info:

Departement Omgeving
www.omgevingvlaanderen.be
omgevingsplanning@vlaanderen.be
02. 553 38 00
Graaf de Ferrarisgebouw,
Koning Albert II-laan 20, bus 7, 1000 Brussel

1 Aanleiding en situering

1.1 Aanleiding

Het geïntegreerd planproces voor het opmaken van een gewestelijk RUP 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging' omvat in hoofdzaak de gedeeltelijke wijziging van het GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex', dat door de Vlaamse Regering werd vastgesteld op 20.07.2012.

Het bedrijf Umicore (UPMR) Hoboken heeft nood aan mogelijkheden voor de berging van non-ferroslakken op korte termijn (Eind 2024/Begin 2025). Binnen het goedgekeurde GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex' wordt het te bergen materiaal als volgt omschreven in de stedenbouwkundige voorschriften:

"In deze zone kunnen de ontginningsputten gebruikt worden voor het bergen van bagger- en ruimingsspecie en niet herbruikbare bodem."

Dit houdt een beperking in op vlak van te bergen materiaal. Zo is de vooropgestelde berging van non-ferroslakken niet toegelaten binnen de voorschriften van het huidig vigerende GRUP. De berging van de non-ferroslakken kan binnen het huidig juridisch-planologisch kader, zijnde het vigerende GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex', niet vergund worden omwille van de beperkingen in de stedenbouwkundige voorschriften. Op 16 november 2021 werd een omgevingsvergunningsaanvraag voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting voor het bergen van non-ferroslakken onontvankelijk verklaard op basis van voorgaande.

Hoewel dit niet uitdrukkelijk vermeld is in de stedenbouwkundige voorschriften werden omgevingsvergunningen verleend voor het opvullen van de kleigroeve hadden betrekking op niet-verontreinigde bodem (rubriek 60), verontreinigde bodem (rubriek 2.3.6.b.3) en baggerspecie (rubriek 2.3.7.a) reinigingsresidu's van de grondreinigingscentra (rubriek 2.3.6.b.3) en niet-reinigbare gronden (rubriek 2.3.6.b.3). Het gaat om afvalstoffen die rechtstreekse afgeleiden zijn van bodemmaterialen.

Het voorliggend planproces voorziet dan ook in de opmaak van een GRUP waarbij de stedenbouwkundige voorschriften zullen worden herzien zodat het bergen van non-ferroslakken vergunbaar wordt. Ook het bergen van de bodems zoals voorzien in de geldende vergunningen zal worden opgenomen in het GRUP. Daarbij worden waar nodig randvoorwaarden bepaald op het vlak van milieukwaliteit, omvang en timing, nabestemming, mobiliteit, etc.

Er wordt een plan-MER opgemaakt bijhorend het voorliggend GRUP planproces. Het plan-MER kan milderende maatregelen voorstellen indien dit noodzakelijk blijkt.

1.2 Situering plangebied

1.2.1 Ruimtelijke situering

Het planproces is gericht op de kleigroeve van Argex-Sterhoek waar de berging van non-ferroslakken wordt voorzien. De kleigroeve van Argex (bergingslocatie) is gelegen langsheen de Schelde, op Linkeroever, gedeeltelijk op het grondgebied van de gemeente Kruibeke (provincie Oost-Vlaanderen) en gedeeltelijk op het grondgebied van de gemeente Zwijndrecht (provincie Antwerpen).

De kleigroeve van Argex-Sterhoek (bergingslocatie) komt overeen met het in uitbating zijnde klei-ontginningsgebied van 51 ha waarvan 40 ha gelegen in Kruibeke en 11 ha in Zwijndrecht en is deels nog actief in ontginning door Argex NV. Het Fort van Kruibeke is ten oosten van de groeve gelegen. Een deel van het Fort is met het ontginnen verdwenen. Het oudste deel van de groeve is hoofdzakelijk in Zwijndrecht gelegen. De grootte van de volledig ontgonnen zone bedraagt circa 9,5 ha. De ontginningsdiepte bedraagt ongeveer 30-35 m.

Het plangebied wordt als volgt omschreven:

- In het noorden: ten noorden van de Heirbaan te Kruibeke ligt een landbouwgebied en een KMO-zone (Hogenakkerhoek).
- In het oosten: hier is het restant van het Fort van Kruibeke gelegen, dat in militair gebruik is.
- In het zuiden: een KMO-zone, doorsneden door de N419. In deze KMO-zone zijn de kantoren en de verwerkingseenheden (geëxpandeerde kleikorrels) van de firma Argex gelegen, verder zuidelijk bevindt zich de Schelde.
- In het westen: landbouwgebied en een aantal woningen in de Galgenstraat, Vossenstraat en Hollestraat.

1.2.2 Ruimtegebruik en reikwijdte

De kleigroeve van Argex is een actief klei-ontginningsgebied. De ontginning van het gebied verloopt in drie fasen:

- Klei-ontginning Fase 1 bestaat uit de reeds ontgonnen groeve reikend tot aan de Heirbaan (te Kruibeke), hiervan is ongeveer 1,5 ha op Zwijndrechts grondgebied gelegen.
- Klei-ontginning Fase 2 is actueel in ontginning en is een uitbreiding ten westen van de volledig ontgonnen zone op het grondgebied van Kruibeke, tussen de Haagstraat en de Vossenstraat.
- Klei-ontginning Fase 3 is een uitbreiding ten westen van de Haagstraat, eveneens op het grondgebied van Kruibeke.

Het bodemgebruik in fase 1 van de oude klei-ontginning is industrie (deponie). Fase 2 en 3 zijn deels in agrarisch bodemgebruik en deels in ontginningsgebied.

Het projectgebied van voorliggend RUP, met name de zone waar de afvalstoffen zullen geborgen worden, komt overeen met deze drie genoemde ontginningsfasen. In elke fase is voorzien dat telkens 2,5 tot 3,5 miljoen m³ specie/bodem geborgen kan worden.

1.3 Exploitatie site Argex-Sterhoek

Kleigroeve

Tot 1964 werd de kleigroeve uitgebaat door de NV Steenbakkerijen van Burcht. In 1964 werd de groeve verkocht aan de cementfabriek NV Portland Cement Van Den Heuvel (VDH). Er werd een nieuwe fabriek voor geëxpandeerde kleikorrels gebouwd, waar, tot vandaag, de welgekende bruine Argexkorrels gemaakt worden. Op 21/09/1965 verkreeg de NV Portland Cement Van Den Heuvel een vergunning voor het exploiteren en uitbreiden van de kleiuitput van de steenbakkerij. Op 17/05/1965 werd via een KB de toestemming verkregen tot onteigening van bepaalde gebieden door de gemeente Kruibeke met als bestemming industrieterrein, dit met het oog op verdere ontginning.

Op 10/04/1970 vond een grondruil plaats tussen het ministerie van Landsverdediging en de NV Portland Cement Van Den Heuvel. In 1975 werd het bedrijf overgenomen door het cementbedrijf CBR, met behoud van de firmanaam. Op 1/01/1979 werd de organisatie onafhankelijk (NV Sicalex).

In 1979 werd het gewestplan goedgekeurd: het ontginningsgebied in Oost-Vlaanderen werd ingekleurd met als nabestemming industriegebied, in Antwerpen werd de nabestemming natuurgebied. Op 29/07/1988 werd door middel van het BPA SterhoekHaaghoek (Kruibeke, Oost-Vlaanderen) het industriegebied verder gespecificeerd naar ontginningsgebied.

In 1989 smolt de NV Sicalex samen met NCGCP (Nouvelles Carrières de Grés, Calcaires et de Porphyres), waaruit de NV Gralex ontstond. Op 2/11/1990 werd via MB een ontginningsvergunning afgeleverd op naam van Gralex NV, Kruibeeksesteenweg, Zwijndrecht, voor percelen te Kruibeke en Zwijndrecht. Op 10/06/1991 werd via MB een ontginningsvergunning bekomen op naam van Gralex NV, Woluwedal, Brussel met weigering van overdracht voor een aantal percelen te Kruibeke en Zwijndrecht. Op 20/12/1991 werd via MB een ontginningsvergunning bekomen op naam van Gralex NV met een aanpassing van de in vorig besluit geweigerde percelen.

Opvulling van de groeve

Op 25 september 1997 werd de BVBA Sterhoek opgericht, specifiek voor het valoriseren, het gebruik, het dempen en/of aanvullen van de klei-ontginningsputten. Op 15 december 1997 werd via een besluit van de bestendige deputatie van de provincieraad van Antwerpen de overname van de vergunde kleigroeve van NV Gralex door de BVBA Argex geacteerd. Voor de provincie Oost-Vlaanderen gebeurde dit op 13 januari 1998.

Op 9/02/2000 werd het BPA Kasteleynhoek (Zwijndrecht, provincie Antwerpen) goedgekeurd. Dit BPA legt de bestemming en nabestemming van het deel van de groeve op grondgebied van de gemeente Zwijndrecht vast (natuurgebied en ontginningsgebied met nabestemming natuurgebied in combinatie met waterberging en zachte vormen van recreatie). Op 11 februari 2003 werd ook de wijziging van het BPA Sterhoek-Haaghoek van 29/07/1988 goedgekeurd (bestemming: ontginningsgebied met nabestemming natuurgebied in combinatie met waterwinning en passieve recreatie).

In 2003 wijzigde de maatschappelijke naam in NV Argex.

Overeenkomst NV Waterwegen en Zeekanaal met NV Argex

Eind 2005 sloot de NV Waterwegen en Zeekanaal een huurovereenkomst met de NV Argex voor 15 jaar voor het gebruik van een deel van de groeve voor het bergen van niet herbruikbare baggerspecie en uitgegraven bodem. In een latere fase werd deze overeenkomst van Argex overgenomen door Sterhoek NV. De eindtermijn van de huurovereenkomst werd ingevolge een bijkomende akte opgemaakt op 1 oktober 2019, vastgelegd tot en met 31 december 2040.

Omgevingsvergunningsaanvraag voor berging van non-ferroslakken

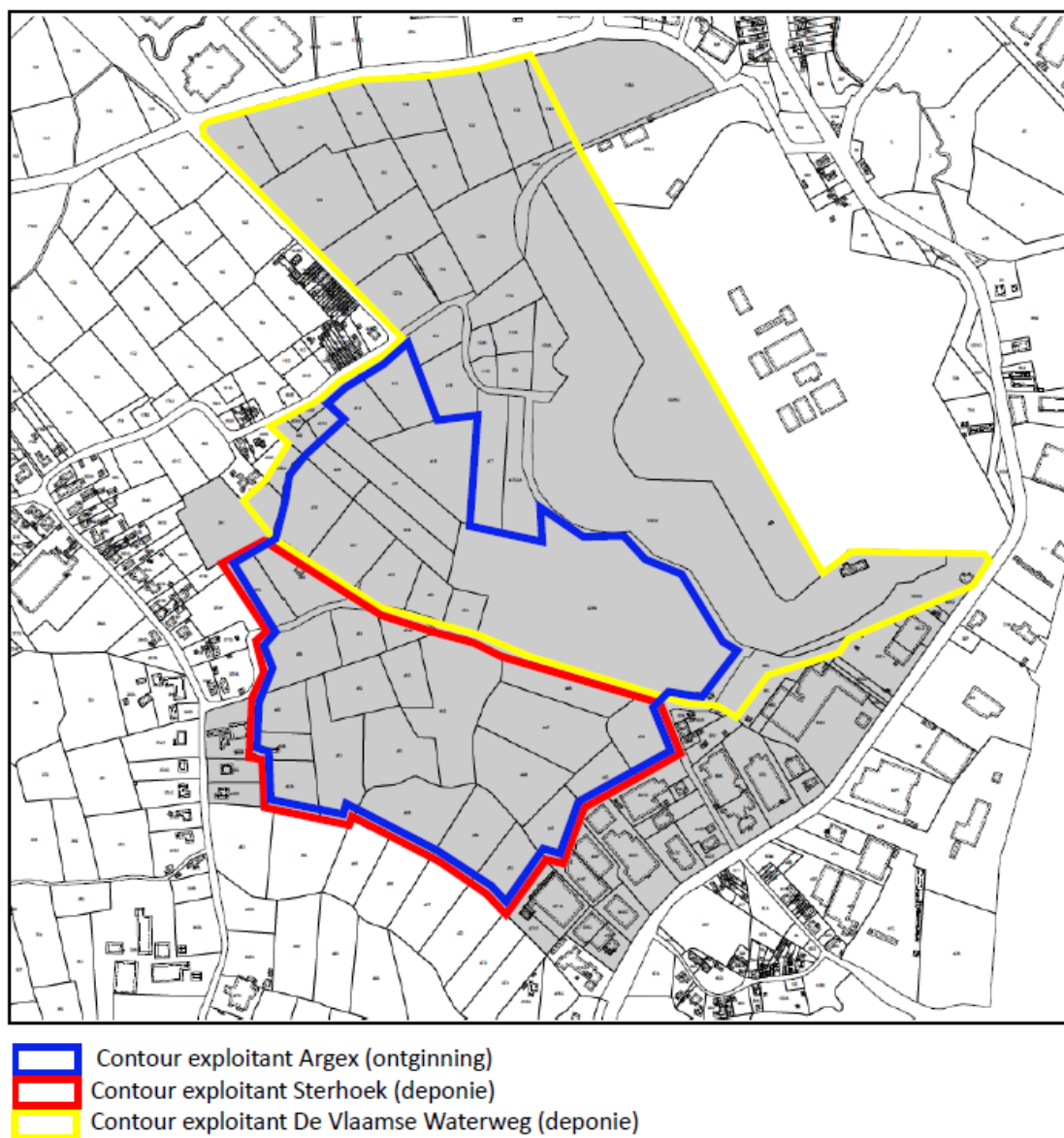
Zoals eerder aangehaald werd er op 16 november 2021 een omgevingsvergunningsaanvraag voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting voor het bergen van non-ferroslakken onontvankelijk verklaard. De voorgaande verleende vergunningen voor het opvullen van de kleigroeve hadden steeds betrekking op niet-verontreinigde of verontreinigde bodem, reinigingsresidu's van de grondreinigingscentra, niet-reinigbare gronden en baggerspecie. Het bergen van reinigingsresidu's van de grondreinigingscentra en niet-reinigbare gronden op de site Argex werd vergund, ondanks dit strictu sensu niet is opgenomen in het vigerende GRUP. De berging van de non-ferroslakken daarentegen kan binnen het huidig juridisch-planologisch kader, zijnde het vigerende GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex', niet vergund worden.

Exploitatie kleiwinning

Momenteel gebeurt de exploitatie van de kleiwinning enkel nog in de gemeente Kruibeke. De milieuvergunning voor deze kleiwinning werd verleend aan Argex NV. Argex gebruikt de ontgonnen klei als grondstof voor het vervaardigen van geëxpandeerde kleikorrels (de zgn. Argex-korrels). Dit gebeurt in de eigen fabriek gelegen aan de Kruibeeksesteenweg. De percelen in de groeve zijn eigendom van Sterhoek NV. Voor de kleiwinning werden in het verleden diverse milieu- en bouwvergunningen verleend. Op dit ogenblik is de omgevingsvergunning van 11 september 2014, verleend door de deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen voor een termijn tot en met 10 september 2034, van toepassing.

1.4 Situering actoren

Het bedrijf NV Sterhoek is eigenaar van de gronden van de kleigroeve Argex-Sterhoek. Het bedrijf NV Argex is exploitant van de kleigroeve Argex-Sterhoek voor wat betreft de nog te ontginnen zone. De overeenkomsten tussen NV Sterhoek (voorheen op naam van NV Argex) en de NV Waterwegen en Zeekanaal (op heden: De Vlaamse Waterweg, DVW), maakt dat De Vlaamse Waterweg op vandaag gezien kan worden als exploitant en vergunninghouder (deponie) van de site kleigroeve Argex-Sterhoek. Ook de NV Sterhoek heeft een vergunde exploitatie (deponie) binnen het projectgebied van het RUP. In totaal zijn er dus 3 vergunde exploitanten binnen de perimeter van het voorliggende RUP. Naast hun rol als exploitant kent DVW eveneens een formele adviesrol binnen het planteam van voorliggend planinitiatief. De tweevoudige hoedanigheid van DVW doet geen afbreuk aan de formele adviesrol die DVW als adviesinstantie heeft. Echter dient er gewaakt te worden dat een duidelijk onderscheid wordt behouden tussen beide hoedanigheden van DVW tijdens het planproces.

Figuur 1: Contouren actieve exploitanten binnen perimeter GRUP gebied

2 Plandoelstelling en planvoornemen

2.1 Plandoelstelling

De plandoelstelling is een aanpassing van het bestaande RUP in functie van het verruimen van het te bergen materiaal. Er wordt voorzien in het bergen van non-ferroslakken en van het type bodems waarvoor reeds omgevingsvergunningen werden afgeleverd in het verleden. Hierbij kunnen randvoorwaarden op vlak van milieukwaliteit, omvang en timing, nabestemming, mobiliteit, etc. voorzien worden.

2.2 Planvoornemen

2.2.1 Probleemstelling

Het bestaande GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex' omvat voorschriften over de opvulling. Binnen het goedgekeurde GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex' wordt de berging van te bergen materiaal als volgt omschreven in de stedenbouwkundige voorschriften art 4.:

"In deze zone kunnen de ontginningsputten gebruikt worden voor het bergen van bagger- en ruimingsspecie en niet herbruikbare bodem."

Dit leidt er toe dat geen andere fracties kunnen geborgen worden. De berging van de non-ferroslakken kan binnen het huidig juridisch-planologisch kader, zijnde het vigerende GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex', niet vergund worden.

In de afgelopen jaren werden omgevingsvergunningen afgeleverd voor verontreinigde uitgegraven bodem en verontreinigde bagger- en ruimingsspecie en voor niet-herbruikbare verontreinigde uitgegraven bodem, reinigingsresidu van grondreinigingscentra en slib van de lokale afvalwaterzuivering. Deze afvalstoffen zullen ook opgenomen worden in de stedenbouwkundige voorschriften.

2.2.2 Noodzaak tot storten van non-ferroslakken

Non-ferroslakken als resultaat van het productieproces

Umicore Precious Metal Refining (UPMR) Hoboken produceert op haar site jaarlijks ongeveer 220.000 ton non-ferroslakken uit het hoogovenproces. Deze non-ferroslakken zijn een onvermijdelijk restproduct van de complexe metallurgische flowsheet van Umicore Hoboken. De non-ferroslakken van Umicore bestaan hoofdzakelijk uit ijzeroxide, silica en calciumoxide, maar bevatten ook sporen van metalen zoals lood. Deze metalen worden maximaal uit de slakken verwijderd, maar bepaalde restanten zijn onvermijdelijk.

De flowsheet van UPMR, bestaande uit een unieke combinatie van verschillende pyro- en hydrometallurgische processtappen, stelt Umicore in staat om tot 17 verschillende metalen te

recycleren uit meer dan 200 verschillende grondstoffen en speelt op die manier een cruciale rol in de circulaire economie.

Als voorbeeld worden metalen uit de zogenaamde PGM (Platina Groep Metalen) gerecycleerd uit autokatalysatoren die einde-leven zijn. Deze PGM metalen kunnen dan ingezet worden in de productie van nieuwe katalysatoren (bv katalysatoren in brandstofcellen die waterstof omzetten in elektriciteit). Een ander voorbeeld is zilver dat gerecycleerd wordt uit diverse grondstoffen en ingezet kan worden in contactpunten voor oplaadeenheden van elektrische wagens. Ook minder gekende metalen worden gerecycleerd, zoals indium, selenium en telluur die in de halfgeleidertechnologie worden toegepast.

Huidig gebruik van non-ferroslakken

Momenteel worden de non-ferroslakken van UPMR ingezet als bouwstof (ook “secundaire aggregaten” genoemd), ter vervanging van natuurlijke aggregaten in de productie van beton, onder grondstofverklaringen van OVAM (afdeling 2.4 van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, VLAREMA). Deze grondstofverklaringen leggen strikte voorwaarden op aan de doseringen en betonrecepturen waarin de slakken van Umicore gebruikt mogen worden. Deze beperkingen zijn in lijn met de bepalingen in het VLAREMA rond gebruik van afvalstoffen als bouwstof.

Omwille van de door de grondstofverklaring opgelegde beperkingen en omwille van bepaalde technische karakteristieken (zoals hoge densiteit), zijn de toepassingsmogelijkheden van de non-ferroslakken van UPMR als bouwstof erg beperkt. Verstrengingen van het wetgevende kader en van de voorwaarden op deze grondstofverklaringen doorheen de jaren hebben bovendien geleid tot een significante daling van de verkochte volumes. Voor bepaalde toepassingen, zoals ongebonden gebruik als dijkversteving, werd de grondstofverklaring niet verlengd (2017). Voor toepassingen als zand- en grindvervanging in betonproductie werden strengere voorwaarden opgelegd (o.a. lagere inzetbare volumes). Dit alles heeft gezorgd voor een algemene daling van de verkoop van non-ferroslakken van Umicore. Daarnaast kunnen de slakken van UPMR ook worden gebruikt als bouwstof voor de bouw van een geluidswal op de site van UPMR in Hoboken, onder een grondstofverklaring van OVAM. Deze grondstofverklaring voorziet niet in de bouw van soortgelijke geluidswallen buiten de site van UPMR. De vrije capaciteit in de geluidswal van UPMR is echter eindig en beperkt. Verwacht wordt dat de geluidswal tussen eind 2024 en eind 2025 afgewerkt zal zijn.

Toekomstig gebruik van non-ferroslakken

UPMR heeft de afgelopen 10 jaar uitgebreid onderzoek gevoerd naar technologische verbetering van haar slakken, met focus op een maximale inzetbaarheid als circulaire bouwstof. Hoewel dit onderzoek reeds beloftevolle resultaten heeft opgeleverd, biedt het voorlopig onvoldoende garantie dat Umicore’s huidige en verbeterde non-ferroslakken blijvend als circulaire bouwstof en in voldoende grote volumes zullen kunnen ingezet worden.

Tussentijdse opslag van slakken tot een afdoende technologische behandeling beschikbaar is, is geen realistische oplossing: enerzijds gaat het over grote volumes (tot 220.000 ton jaarlijks),

anderzijds is het onzeker wanneer er een oplossing voorhanden zal zijn, en of die oplossing op een energie-efficiënte manier reeds afgekoelde slakken verder kan opwerken.

Tussentijds alternatief noodzakelijk

Om de continuïteit van de recyclageactiviteiten van UPMR in Hoboken te garanderen, is het daarom noodzakelijk om een stortoplossing voor de non-ferroslakken te voorzien, gezien de product- en technologische toepassingen van de non-ferroslakken ontoereikend zijn om de volledige flow aan non-ferroslakken op te vangen. Zo zou er een nood zijn om jaarlijks maximaal 220.000 ton non-ferroslakken te bergen.

Niettegenstaande een bergingsoplossing voor de non-ferroslakken nodig is, blijft Umicore onverminderd onderzoek doen naar technologische oplossingen om de circulaire inzetbaarheid van slakken in andere nuttige toepassingen te maximaliseren.

2.2.3 Storten in de kleigroeve van Argex-Sterhoek

Berging non-ferroslakken

Bij het bergen van de non-ferroslakken dienen de VLAREM II-bepalingen nageleefd te worden. Hiervoor dient een apart stortvak ingericht te worden dat volledig afgescheiden is van het overige deel van de stortplaats. Dit apart stortvak dient ingericht te worden conform de VLAREM-voorschriften voor een categorie 1-stortplaats. Het fysisch afgescheiden gedeelte moet voorzien worden van een HDPE-folie met daaronder een lekdetectiesysteem en een percolaatdrainage. Op deze manier kan conform de VLAREM II voorschriften gestort worden en wordt de impact op het milieu verder beperkt.

Vanuit het oogpunt afval- en materialenbeleid is een 'monostortplaats' aanvaardbaar, aangezien de bepalingen van de toekomstvisie over het beleid rond stortplaatsen, toegankelijk voor derden, niet van toepassing zijn op onder meer de bedrijfsgebonden categorie 1-stortplaatsen, aangezien hier enkel specifieke afvalstromen worden gestort afkomstig van de eigen bedrijvigheid van de exploitant en dus niet afkomstig van derden.

Alternatieve stortplaatsen die op heden eventueel nog voor deze berging in aanmerking zouden kunnen komen, zijn dit de vergunde categorie 1-stortplaatsen (met de restcapaciteiten op 01/01/2022), open gesteld voor derden, nl:

- Indaver Antwerpen: 2 403 953 m³;
- Indaver Beveren: 433 527 m³;
- OVMB Gent: 577 831 m³;
- Vanheede Roeselare: 709 912 m³.

Vanuit het oogpunt afvalbeleid is het evenwel niet wenselijk om dergelijke volumineuze monostroom van Umicore (ca 220 000 ton/jaar of 110 000 m³/jaar) naar één van deze stortplaatsen af te voeren, aangezien de betreffende vergunde stortcapaciteit beschikbaar moet blijven voor de berging van gevaarlijke afvalstromen afkomstig van derden, in het bijzonder voor de toenemende hoeveelheden te storten asbestcementafvalstromen die er zitten aan te komen, gezien de beoogde

versnelling van de asbestafbouw (cf. het recente in werking treden van het asbestattest). Afvoer naar verder gelegen stortplaatsen genereert bovendien uiteraard ook extra mobiliteit.

Wijze van berging van non-ferroslakken op de site kleigroeve Argex-Sterhoek

Aanleveringsroute non-ferroslakken

Zoals onderstaand weergegeven zullen de non-ferroslakken aangevoerd worden via de Schelde. Het vertrekpunt (site Umicore Hoboken) en de bestemming (deponie kleigroeve Argex-Sterhoek) zijn gelegen op ca. 2 km vogelvluchtafstand van elkaar. Dit maakt dat de te bergen goederen vlot over water aangeleverd kunnen worden. Zowel de site van Umicore Hoboken als de site kleigroeve Argex-Sterhoek beschikken over een laad- en loskade langs de Schelde.

De loskade van de kleigroeve Argex-Sterhoek is gelegen ten oosten van de gewestweg N419, terwijl de deponie ten westen van deze gewestweg is gelegen. Dit maakt dat de gewestweg op heden gekruist dient te worden om de deponie te bereiken bij watertransport. De deponie wordt vervolgens vlot bereikt via een afzonderlijke ontsluitingsweg. Om de impact op de gewestweg te minimaliseren bij het bergen van afvalstoffen in de kleigroeve Argex-Sterhoek via watertransport, wordt bekeken of een ondergrondse kruising met de gewestweg gebouwd kan worden. Op die manier wordt de gewestweg maximaal gevrijwaard van transportbewegingen t.b.v. de kleigroeve. De mogelijke realisatie van deze ondergrondse kruising wordt hier benoemd gezien het functioneren van de kleigroeve met watertransport op heden gepaard gaat met een beperkte impact op de gewestweg N419 en kan mogelijk een milderende maatregel betekenen.

De aanleverroute van materiaal via watertransport naar de deponie wordt onderstaand weergegeven.

Schematische weergave van aanleverroute materiaal tussen site Umicore Hoboken en kleigroeve Argex

2.2.4 Realisatie eindbestemming kleigroeve Argex-Sterhoek als uitgangspunt

De kleigroeve Argex-Sterhoek is op heden grotendeels ontgonnen waarvan nog een deel te ontginnen is. Het ontgonnen en te ontginnen deel van de kleigroeve is gelegen op het grondgebied van de gemeenten Zwijndrecht en Kruibeke en kent een opvulplicht met voorziene nabestemming 'natuur' in de provincie Antwerpen (gemeente Zwijndrecht) en nabestemming 'gemengd regionaal bedrijventerrein' op grondgebied van de provincie Oost-Vlaanderen (gemeente Kruibeke). Deze nabestemmingen zijn opgenomen in het GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex' (d.d. juli 2012).

Het is binnen het voorliggend planinitiatief niet de intentie om deze nabestemmingen te wijzigen.

De wijziging in het te bergen materiaal heeft geen impact op de te realiseren nabestemming in het RUP. De nabestemming in het GRUP kan bijgevolg behouden blijven. Het kan evenwel een invloed hebben op de ontwikkeling/realisatie van de nabestemming. Bijgevolg dient het bergen van het materiaal hierop afgestemd te worden. Na goedkeuring van het GRUP dient een omgevingsvergunningsaanvraag en project-MER opgesteld te worden die onderzoekt welke randvoorwaarden aan het storten worden opgelegd zodat de nabestemming gerealiseerd kan worden.

3 Relatie met relevante beleidsplannen en onderzoeken

3.1 Vlaams niveau

3.1.1 Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV)

De Vlaamse Regering heeft op 23.09.1997 het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) definitief vastgesteld. Op 12.12.2003 en 17.12.2010 werd het RSV herzien. Het RSV biedt een visie aan over hoe er in Vlaanderen omgegaan dient te worden met de schaarse ruimte om een zo groot mogelijke ruimtelijke kwaliteit te krijgen.

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) duidt achttien zogenaamde 'ontgrondingsgebieden' aan voor Vlaanderen. Eigen aan elk van de gebieden is de ontginning van een welbepaalde delfstof. Het betreft telkens een clustering van vaak zeer verspreid gelegen ontginningszones die een gelijkaardige structuur en problematiek vertonen. De bestaande ontginningszone die het voorwerp is van dit gewestelijk RUP behoort tot de delfstoffenzone Boomse klei in het Waasland. Voorliggend RUP voorziet geen uitbreiding van ontginningsgebied maar bevestigt de verdere uitbating van de groeve en voorziet in een mogelijkheid tot opvullen van de groeveputten.

Het planvoornemen is niet gericht op de ontginningsactiviteit en evenmin op de wijziging van de nabestemming. Het RSV bevat over beide aspecten bepalingen die hier dus niet van toepassing zijn.

Het RSV beschouwt storten als laatste oplossing indien er geen mogelijkheden op het gebied van recyclage en verbranding aanwezig zijn. De nabestemming en herinrichting van stortplaatsen moet worden ingeschreven in het vooropgesteld ruimtelijk beleid van het gebied. Het nabestemmen en herinrichten van stortplaatsen is in dit opzicht een middel of instrument om de ruimte te structureren met als doel de structuurbepalende functies te versterken en een ruimtelijke kwaliteit

te realiseren. Vergunningen voor stortplaatsen bevatten steeds voorschriften met betrekking tot de uitbating (diepte, vorm, afwerking, fasering,...) in functie van de te realiseren nabestemming en herinrichting. Afhankelijk van het type stortmateriaal worden volgende opties vooropgesteld:

- Nieuwe monostortplaatsen (waaronder stortplaatsen voor baggerspecie) zijn slechts mogelijk indien er geen mogelijkheden worden geboden voor recyclage, hergebruik of verwerking met toepassing van het BATNEEC-principe.
- De vergunningsvoorwaarden naar inrichting toe worden enerzijds bepaald door de aard en risico's van de verontreiniging en anderzijds door de locatie van de stortplaats. Bij de ontwikkeling en inrichting van baggerslibstortplaatsen moet worden uitgegaan van volgende principes:
 - Het drastisch en prioritair verminderen van de waterverontreiniging waardoor, conform het niet-afwentelingsprincipe, een ecologisch beheer van de rivier met natuurlijke slibafzetting mogelijk wordt.
 - Het niet afwentelen van de huidige slibproblematiek buiten het betrokken ruimtelijk systeem, zoals buiten de riviervallei.
 - Het vooraf beoordelen van de ruimtelijke draagkracht binnen het betrokken ruimtelijk systeem voor die gebieden die in aanmerking komen in het kader van de slibproblematiek; hierbij wordt aldus rekening gehouden met de ruimtelijke verenigbaarheid met de aangrenzende functies en activiteiten (goed nabuurschap).
 - Het aanvaarden dat iedere ruimte een kwaliteit wordt toegekend die bij de beoordeling in rekening wordt gebracht waaronder ruimtelijk-ecologische kwaliteit, potenties voor buffering.

Over ontginning en stortplaatsen zijn er geen bindende bepalingen opgenomen in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

3.1.2 Afbakening grootstedelijk gebied Antwerpen

Het voorliggende plangebied is grotendeels gelegen binnen de afbakening van het grootstedelijk gebied Antwerpen. In uitvoering van de bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen worden de stedelijke gebieden afgebakend om er ruimte te voorzien voor wonen, werken, groen, recreatie en andere stedelijke activiteiten.

De afbakening grootstedelijk gebied Antwerpen werd definitief vastgesteld op 19.06.2009 en is van kracht op 09.07.2009. Het voorliggende plangebied van de kleigroeve Argex behoort tot het grootstedelijk gebied. Het verordende voorschrift van Artikel 0. Afbakeningslijn grootstedelijk gebied Antwerpen is van belang voor de opmaak van een nieuw GRUP.

“De gebieden binnen de afbakeningslijn behoren tot het grootstedelijk gebied Antwerpen. Met uitzondering van de deelgebieden waarvoor in dit plan voorschriften werden vastgelegd, blijven de op het ogenblik van de vaststelling van dit plan bestaande bestemmings- en inrichtingsvoorschriften onverminderd van toepassing. De bestaande voorschriften kunnen door voorschriften in nieuwe gewestelijke, provinciale en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen of BPA's worden vervangen. Bij de vaststelling van die plannen en bij overheidsprojecten binnen de grenslijn gelden de relevante

bepalingen van de ruimtelijke structuurplannen, conform de decretale bepalingen in verband met de verbindende waarde van deze ruimtelijke structuurplannen.”

3.1.3 GRUP Herstructurering kleigroeve Argex

Het plangebied stemt overeen met het bestaande GRUP ‘Herstructurering kleigroeve Argex’ dat door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 20 juli 2012.

Het op te maken GRUP is gericht op een verruiming van de stedenbouwkundige voorschriften van het GRUP uit 2012, in het bijzonder de bepaling:

“In deze zone kunnen de ontginningsputten gebruikt worden voor het bergen van bagger en ruimingsspecie en niet herbruikbare bodem.”

Deze bepaling zal worden verruimd om de berging van non-ferroslakken mogelijk te maken en zal ook voorzien in de mogelijkheid om de afvalstoffen te bergen waarvoor een omgevingsvergunning is afgeleverd.

3.1.4 Strategische visie Beleidsplan Vlaanderen (BRV)

De Vlaamse Regering keurde op 20.07.2018 de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen goed. De strategische visie van het BRV omvat een toekomstbeeld en een overzicht van de voornaamste beleidsopties op lange termijn, met name de strategische ruimtelijke doelstellingen van de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering heeft onder meer als doel om het bestaand ruimtebeslag beter en intensiever te gebruiken en zo de druk op de open ruimte te verminderen. De bedoeling is om het gemiddeld bijkomend ruimtebeslag terug te dringen van 6 hectare per dag vandaag naar 3 hectare per dag in 2025. De inname van nieuwe ruimte moet tegen 2040 volledig gestopt zijn.

De strategische visie vormt op vandaag geen formele basis voor de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen.

3.1.5 Bijzonder Oppervlakedelfstoffenplan ‘Boomse Klei in het Waasland’

Het Oppervlakedelfstoffendecreet voorziet in de opmaak van bijzondere oppervlakedelfstoffenplannen (BOD) voor elk samenhangend oppervlakedelfstoffengebied. Doel van deze plannen is om op basis van een realistische en onderbouwde behoeftebepaling en na afweging van economische, geologische, ruimtelijke en ecologische criteria te komen tot een door de Vlaamse Regering afgewogen en vastgestelde programmatie van oppervlakedelfstoffenwinning voor de volgende 25 jaar.

Voor het ontginningsgebied ter hoogte van het Fort van Kruikeke zijn de ontwikkelingsperspectieven nog niet vastgelegd in een BOD. De opmaak van een BOD op korte termijn is op dit ogenblik niet voorzien. Het voorziene GRUP is niet gericht op het wijzigen van de ontginningsmogelijkheden.

3.2 Provinciaal niveau

3.2.1 Provinciaal ruimtelijk structuurplan Antwerpen (PRS-A)

Voor de gemeente Zwijndrecht, onderdeel van het grootstedelijk gebied Antwerpen, is het provinciaal ruimtelijk structuurplan van Antwerpen relevant.

Het Ruimtelijk Structuurplan Provincie Antwerpen (RSPA) werd op 25 januari 2001 bij ministerieel besluit goedgekeurd.

In uitvoering van het RSPA koos het provinciebestuur van Antwerpen als één van de eerste strategische projecten de binnenste fortengordel rond Antwerpen ('Herover de Fortengordel'), vooral omwille van het structurerend belang van de gordel op niveau van het stedelijk gebied Antwerpen. Het opzet van de studie is gericht op concrete voorstellen voor de ontwikkeling van een belangrijk historisch patrimonium dat in de rand van de stad een grote rol zou kunnen spelen.

Voor elk fort werd een functie gekozen rekening houdend met de samenhang tussen de verschillende functies, de nood aan afstemming van de forten onderling en het belang van de lokale verankering. Het fort van Kruikeke (gelegen op grondgebied Zwijndrecht) werd in de visie van deze studie omschreven als extreem fort, een plek voor avonturensporten, duiken, ... Deze optie is niet langer houdbaar vanuit het gegeven dat de groeveputten heden zullen worden opgevuld met ontwaterde baggerspecie, reinigingsresidu's van grondreiningscentra en niet reinigbare gronden.

Op heden werd door de provincie Antwerpen nog geen geactualiseerd projectprogramma geformuleerd.

3.2.2 Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Oost-Vlaanderen (PRS-OV)

Voor de gemeente Kruikeke, waartoe het merendeel van het plangebied behoort, is het provinciaal ruimtelijk structuurplan van Oost-Vlaanderen relevant.

Richtinggevende bepalingen

Het Provinciaal Structuurplan Oost-Vlaanderen (PRS) is op 18 februari 2004 door de Vlaamse minister, bevoegd voor ruimtelijke ordening, goedgekeurd. Op 25 augustus 2009 werd een eerste herziening goedgekeurd en op 18 juli 2012 werd een tweede herziening goedgekeurd door de Vlaamse minister, bevoegd voor ruimtelijke ordening.

De ruimtelijke ontwikkeling van de provincie Oost-Vlaanderen wordt uitgewerkt volgens verschillende deelruimten. De gemeente Kruikeke bevindt zich in de deelruimte het 'E17-netwerk'.

De visie op de ruimtelijke ontwikkeling van het 'E17 netwerk' Westelijk Openruimtegebied wordt verwoord met de slagzin 'het E17-netwerk als stedelijk netwerk op provinciaal niveau'. Deze visie wordt vertaald in een 5-tal concepten:

- Structureren van de interne en externe bereikbaarheid;
- Wonen en woon-ondersteunende functies bundelen en verweven in de kernen;

- Openruimtecorridors, buffer tussen de stedelijke ontwikkelingen;
- Regionale economie op goed ontsloten plekken en gekoppeld aan de centrale plaatsen;
- Groenverbindingen in riviervalleien en tussen de groene stapstenen, als ecologische en recreatieve assen door het netwerk.

Met deze visie en concepten als basis zijn de ontwikkelingsperspectieven per deelstructuur verder uitgewerkt:

Economische structuur: De provincie selecteerde Kruibeke als een kern in het buitengebied. Hierdoor dient Kruibeke een buitengebiedbeleid te voeren. Het buitengebiedbeleid is gericht op het behoud, het herstel, de ontwikkeling en het verweven van de belangrijke structurerende elementen vanuit een integrale, samenhangende ruimtelijke visie op het buitengebied. Sectorale ontwikkelingen moeten hierin worden gekaderd.

Als kern in het buitengebied is Kruibeke niet opgenomen in de gewenste ruimtelijk-economische structuur van Oost-Vlaanderen. Op gemeentelijk niveau is bedrijvigheid grotendeels verweven met de nederzettingsstructuur of zonevreemd en als dusdanig niet structuurbepalend, uitgezonderd binnen het noordelijk tewerkstellingsgebied. Binnen de regio wordt de ruimtelijk-economische structuur bepaald door het E17-netwerk met de economische knooppunten Temse en Beveren en door de haven van Antwerpen. Vooral het economisch knooppunt Beveren is belangrijk voor Kruibeke, aangezien dit knooppunt in het PRS Oost-Vlaanderen een belangrijke rol te vervullen krijgt in de opvang van economische ontwikkelingen die zich perifeer voordoen langsheen de E17. Het noordelijk tewerkstellingsgebied behoort ruimtelijk functioneel tot het E17-netwerk door de aanwezige economische bedrijvigheid en door de ligging van het gebied in de onmiddellijke omgeving van de E17 en van het op- en afritten-complex Kruibeke/ Beveren/ Zwijndrecht. Het gebied heeft belangrijke transfermogelijkheden als locatie met een hoofdweg, de E17, en een hoofdwaterweg, de Schelde, op korte afstand van elkaar (1,5 km).

3.2.3 Beleidsplan provincie Oost-Vlaanderen: Conceptnota 'Maak Ruimte voor Oost-Vlaanderen 2050'

De strategische visie van de conceptnota is een voorbereiding richting het nieuwe beleidsplan. De conceptnota geeft aan welke ruimtelijk beleid de provincie wil vastleggen in een toekomstig ruimtelijk beleidsplan of in een beleidskader, waarbij de ambities kernachtig worden weergegeven. De opmaak van de conceptnota was meteen ook het startschot van een participatief traject waar de visie en de doelstellingen verwoord werden. Daarmee werd dan ook het debat omtrent de hoofdlijnen geopend. Uit de discussies en adviezen op de conceptnota worden elementen gedestilleerd waarmee men verder aan de slag gaat. Dit moet dan uiteindelijk leiden tot een nieuw Provinciaal Ruimtelijk Beleidsplan.

Binnen de conceptnota werden acht kernwaarden geformuleerd, deze vormen het fundament van het provinciaal ruimtelijk beleid richting 2050:

1. Gezondheid en veiligheid (vb. : veilige fietssnelwegen)
2. Kwaliteit en comfort (vb. : knooppunten)
3. Klimaat gezond (vb. : energielandschap)

4. Identiteit en authenticiteit	(vb. : landbouw(er) als maatschappelijke actor)
5. Autonomie en robuustheid	(vb. : ruimte voor water en groen)
6. Welvaart	(vb. : multimodale logistiek)
7. Rechtvaardigheid	(vb. : innovatieve strategieën -> stads- en wijkvernieuwing)
8. Sociale cohesie en inclusie	(vb. : diversifiëren, vergrijzing/individualisering beperken)

Naast de bovenstaande kernwaarden, die op zichzelf staande toetsstenen voor het ruimtelijk beleid vormen, werden binnen de conceptnota ook nog ruimtelijke principes uitgewerkt. De vier ruimtelijke principes bieden de provincie toetsende elementen waaraan het ruimtelijke beleid en projecten zullen onderworpen worden. Op die manier wordt gegarandeerd dat de acht kernwaarden in het dagdagelijkse ruimtelijke beleid opgenomen worden.

De voorgaande acht kernwaarden worden concreet vertaald in de volgende vier principes:

➤ **Nabijheid en bereikbaarheid**

- > Ruimtelijke ontwikkelingen worden gebundeld op plaatsen die multimodaal zijn of worden ontsloten.
- > De aanleg van mobiliteitsinfrastructuur versterkt de multimodale bereikbaarheid van de knooppuntlocaties.

➤ **Meervoudig en intensief ruimtegebruik**

- > De beste ruimtelijke oplossing is de oplossing die het meest efficiënt gebruik maakt van de schaarse ruimte.
- > Meervoudig en intensief ruimtegebruik is de norm. Nieuwe projecten die de ruimteclaims van slechts één partij behartigen, zijn onwenselijk of onafgewerkt.
- > Meervoudig en intensief ruimtegebruik moet ook de ruimtelijke kwaliteit verhogen.

➤ **Ecosysteemdiensten versterken**

- > Elke ruimtelijke ontwikkeling dient rekening te houden met de ecosysteemdiensten die de omgeving levert.
- > Ruimtelijke ontwikkelingen dienen deze ecosysteemdiensten te respecteren en waar mogelijk te versterken.
- > Ruimtelijke ontwikkelingen die ecosysteemdiensten schaden, zijn onwenselijk. Ze dienen vermeden, hersteld of gecompenseerd te worden.

➤ **Maatschappelijke betaalbaarheid**

- > Projecten zoeken een goed evenwicht tussen de ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarde op korte en op lange termijn. Onder lange termijn worden terugkerende kosten voor onderhoud en exploitatie verstaan, alsook de kosten voor hergebruik en omkeerbaar ruimtegebruik.
- > Projecten zoeken eveneens een correct sociaal evenwicht tussen de lusten en lasten die ze met zich meebrengen en verdelen deze rechtvaardig.

De vier ruimtelijke principes vormen op die manier de basis voor latere keuzes in het onderhavige ruimtelijk uitvoeringsplan.

3.3 Gemeentelijk niveau

3.3.1 Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS) Kruibeke

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de gemeente Kruibeke werd definitief vastgesteld door de gemeenteraad op 12 december 2005 en goedgekeurd door de deputatie op 23 februari 2006. Het GRS van Kruibeke werd nadien gedeeltelijk herzien (definitief vastgesteld door de gemeenteraad op 2 juli 2007 en goedgekeurd door de deputatie op 20 september 2007).

Algemeen

Binnen het GRS worden algemeen een aantal ruimtelijke concepten vooropgesteld voor 'Kruibeke binnen zijn ruimere context':

- 1) De ontwikkelingsperspectieven van de natuurlijke structuur van Vlaanderen zijn bepalend voor de gewenste ruimtelijke structuur van Kruibeke:
De polder van Kruibeke behoort tot de Scheldevallei en tot de gewenste natuurlijke structuur op Vlaams en Provinciaal niveau.
- 2) Kruibeke vormt het scharnierpunt tussen de Antwerpse groene gordel en de Scheldevallei:
De groene gordel rond Antwerpen is een groenstructuur op grootstedelijk niveau, waarvan de rivier de Rupel een belangrijke drager is. De Scheldevallei vormt de basis van de natuurlijke structuur van Vlaanderen met de riviervalleien als groene vingers.
- 3) Kruibeke, Bazel en Rupelmonde zijn poorten tussen het stedelijk netwerk en de Scheldevallei:
Kruibeke, Bazel en Rupelmonde behoren tot de nederzettingsstructuren in het PRS Oost-Vlaanderen, omschreven als de versnoering van kernen langs de Schelde van Kruibeke tot Wetteren. Deze kernen functioneren als poorten tussen het stedelijk kerngebied 'de Vlaamse Ruit' en de Scheldevallei.
- 4) Het agrarisch plateau onderdeel van de open ruimtecridor door het E17-netwerk:
Binnen de open ruimtecridors vormen de aanwezige open ruimten en de natuurlijke en landschappelijke waardevolle gebieden de uitgangspunten. Het landbouwgebied van Kruibeke is essentieel voor het behoud van de continuïteit binnen het noordelijk open ruimtegebied op provinciaal niveau. Het gebied vormt een belangrijke buffer ten opzichte van Antwerpen en het E17-netwerk.
- 5) Regionale versus lokale tewerkstelling:
Het noordelijk tewerkstellingsgebied van Kruibeke heeft de potentie van een regionaal economisch knooppunt, vooral door de ligging van het gebied ten opzichte van de E17, de Schelde en het stadsgewest Antwerpen.

Deelruimte: Noordelijk tewerkstellingsgebied

Het plangebied van voorliggend RUP is cf. het GRS Kruibeke gelegen binnen de deelruimte 'Noordelijk tewerkstellingsgebied'. Het noordelijk tewerkstellingsgebied is de tewerkstellingspool

in het noorden van de gemeente. Het is een heterogeen gebied bestaande uit verschillende tewerkstellingszones:

- 1) KMO-zone 'Hogen Akkerhoek' + lokaal bedrijventerrein uitbreiding 'Hogen Akkerhoek' : deze zone is georiënteerd op en ontsloten via de E17 en het op- en afrittencomplex Kruibeke/ Beveren/ Zwijndrecht;
- 2) **Kleigroeve 'Argex'** : ontginning geselecteerd op Vlaams niveau, namelijk de actieve kleinwinning uit de Boomse klei ten noorden van Kruibeke;
- 3) KMO-zone 'De Zeven Bochten' : lokale KMO's in het noordelijk woon- en handelslint van gewestweg N419;
- 4) Watergebonden industrie tussen gewestweg N419 en de Schelde (Argex, Roegiers) en industriële ondernemingen langs gewestweg N419 (WAF, Seghers, Stuer).

Centraal in het gebied ligt het fort van Kruibeke op grondgebied Zwijndrecht dat behoort tot de fortengordel rond Antwerpen die wordt beschouwd als een structureel, historisch en landschappelijk waardevol geheel. Het gebied wordt doorkruist door de Zwaluwbeek die rechtstreeks uitmondt in de Schelde.

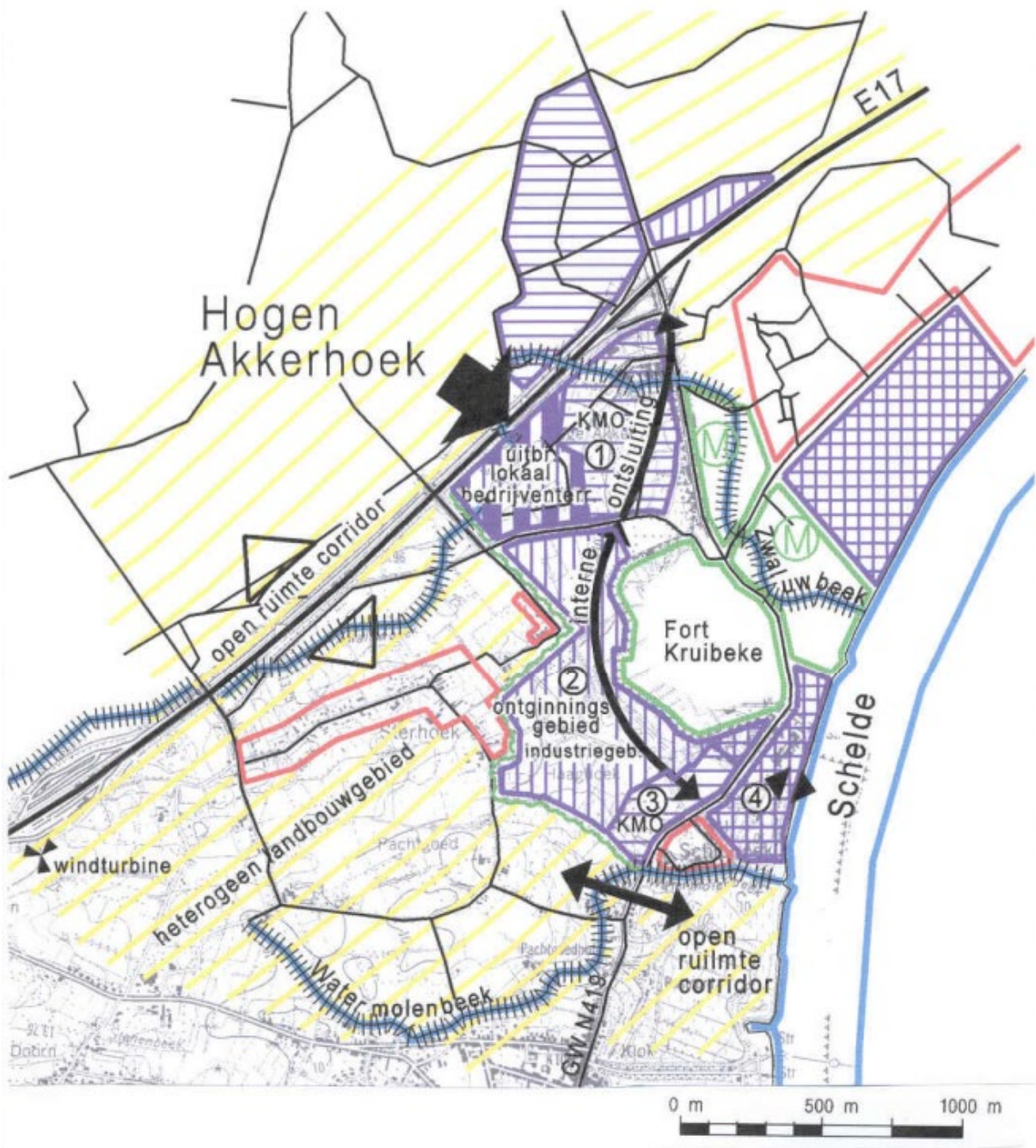
Het noordelijk tewerkstellingsgebied behoort ruimtelijk functioneel tot het E17-netwerk door de goede ontsluiting voor autoverkeer en vrachtvervoer via het op- en afrittencomplex van de E17. Het gebied blijft gericht op lokale tewerkstelling, maar de druk van vooral transportbedrijven om zich in het gebied te vestigen is groot en leidt tot het voortzetten van bovenlokale economische activiteiten.

Binnen het noordelijk tewerkstellingsgebied wordt ruimte voorzien voor lokale bedrijvigheid door de aanleg van een lokaal bedrijventerrein, aansluitend bij de bestaande KMO-zone van de 'Hogen Akkerhoek'. Het lokaal bedrijventerrein fase 1 is goedgekeurd en fase 2 en 3 zijn in procedure. Het lokaal bedrijventerrein wordt zodanig gestructureerd dat bovenlokale bedrijven kunnen worden geweerd.

De verkeersafwikkeling binnen het gebied gebeurt rechtstreeks via de E17 en het op- en afrittencomplex nr. 16 'Kruibeke/ Beveren/ Zwijndrecht' en via gewestweg N419 voor de zones binnen het noordelijk tewerkstellingsgebied die niet rechtstreeks kunnen aangesloten worden op het op- en afrittencomplex.

Het beleid ten opzichte van deze deelruimte is er op gericht de verschillende zones beter te structureren, op elkaar af te stemmen en de transfermogelijkheden tussen de Schelde en de E17 te optimaliseren, in functie van de economische ontwikkeling van het gebied.

Tot slot wordt de suggestie gedaan het noordelijk tewerkstellingsgebied te scheiden van het buitengebied van Kruibeke als een tewerkstellingspool, geconcentreerd rond het op- en afrittencomplex 16 van de E17, behorend tot het E17-netwerk. Het gebied is duidelijk een concentratiegebied voor economische activiteiten dat ruimtelijk functioneel behoort bij het E17-netwerk en aansluit bij gelijkaardige tewerkstellingszones in Beveren en Zwijndrecht. Regionale economische bedrijvigheid is hierdoor moeilijk te weren.

Schaal: 1:20.000

Structuurplan Kruikeke
 Kaart 22 Noordelijk
 tewerkstellingsgebied
 Bron: Technische dienst, Kruikeke

Vier tewerkstellingszones:

- ① KMO-zone Hogen Akkerhoek + uitbreiding lokaal bedrijventerrein
- ② Argex: ontginning + industrie
- ③ KMO-zone : zeven bochten - GW N419
- ④ Watergebonden industrie + transfertmogelijkheden

↔ ligging + ontsluiting E17 en Schelde

Deelruimte 'noordelijk tewerkstellingsgebied' (GRS Kruikeke)

3.3.2 Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS) Zwijndrecht

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de gemeente Zwijndrecht werd definitief goedgekeurd op 22 maart 2001.

Algemeen

Zwijndrecht beschouwt het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen (RSV) en het ruimtelijk structuurplan van de provincie Antwerpen (RSPA) als kader voor de gemeentelijke structuurplanning. Het RSV en het RSPA vormen niet alleen een formeel kader doch zijn inhoudelijk sterk bepalend en richtinggevend voor het Zwijndrechtse structuurplan, omwille van de ligging in het grootstedelijk gebied en de aanwezigheid van talrijke infrastructuren van bovenlokaal belang.

De algemene visie voor de gemeente Zwijndrecht wordt als volgt kernachtig samengevat:

“Het streven naar een (voor)stedelijk gebied dat zich gefaseerd en kwalitatief ontwikkelt, waar een goede woonkwaliteit samen gaat met een uitgebouwd en milieuvriendelijk werken verblijfsklimaat.”

Binnen het GRS worden algemeen een aantal ruimtelijke concepten vooropgesteld voor ‘Zwijndrecht binnen zijn ruimere context’:

- 1) Zwijndrecht, poort tot het grootstedelijk gebied Antwerpen:
Zwijndrecht, kwalitatieve woonomgeving in het grootstedelijk gebied, kan zich verder ontwikkelen tot poort voor het grootstedelijk gebied Antwerpen. Het verder trekken van de tram en de uitbouw van park & ride-voorzieningen langsheen N70 passen binnen dit concept.
- 2) Openruimtecorridors in het oosten en het westen:
De (nog) aanwezige open ruimten, de natuurlijke en landschappelijk waardevolle gebieden gelden als uitgangspunt. Het niet vastgroeien aan het stedelijk woongebied van Antwerpen-linkeroever, noch aan het kleinstedelijk gebied Beveren-Melsele is ook uiterst belangrijk in functie van de eigen identiteit.
- 3) Centrale as als verbinding tussen beide kernen:
De centrale as, als (nieuwe) verbinding tussen Zwijndrecht en Burcht, wordt de ruggengraat voor de verdere ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente. De centrale cultuurrijke as bindt Zwijndrecht en Burcht en creëert samenhang in verschillende woonwijken, werkomgevingen, enz.

Gewenste ruimtelijk-economische structuur

Differentiatie van bedrijventerreinen en zones voor diensten en kleinhandel

De gemeente differentieert haar bedrijventerreinen naar:

- zeehavengebied: het industriegebied ten noorden van N49;

- regionaal bedrijventerrein met de nadruk op de watergebonden activiteiten: het bedrijventerrein in Burcht;
- regionale en lokale bedrijventerreinen Lindenstraat west, Lindenstraat oost, Westpoort (ex-Van Pelt) en Baarbeek, gericht op Krijgsbaan of E17:
 - Lindenstraat west: gemengd lokaal bedrijventerrein;
 - Lindenstraat oost: gedeeltelijk te reserveren als gemengd lokaal bedrijventerrein voor de herlokalisatie van bedrijven uit het woongebied en zonevreemde bedrijven; het overige gedeelte te ontwikkelen als gemengd regionaal bedrijventerrein;
 - Westpoort (ex-Van Pelt): gedeeltelijk te reserveren als gemengd lokaal bedrijventerrein voor de herlokalisatie van bedrijven uit het woongebied en zonevreemde bedrijven; het overige gedeelte her in te vullen als gemengd regionaal bedrijventerrein met beperkte mogelijkheden voor handel en diensten;
 - Van Laere en Antwerpsesteenweg: gemengd regionaal bedrijventerrein;
 - Baarbeek: thematisch (high-tech) regionaal bedrijventerrein;
- lokale kleinhandels- en dienstenzones noordoost (V.T.B.-V.A.B.) en zuidoost (G.B.-site uit te breiden) van knooppunt nr. 17 van E17.

Hierin wordt gesteld dat er veel aandacht dient uit te gaan naar de natuurlijke waarde van de forten, en dit naast de cultuurhistorische waarde. Langsheen de fortengordel wordt samenhang en eenheid nagestreefd door een geheel van natte biotopen, enkel zachte vormen van recreatie zijn ter ondersteuning hiervan toegelaten. Een actief natuurbeheer is gewenst. Alle forten op grondgebied Zwijndrecht waaronder 'het fort van Kruike' zijn geselecteerd als stedelijke natuurelementen. De drie forten zijn geselecteerd als puntbakens in het landschap waartussen een open ruimteverbinding dient gerealiseerd te worden. De omgeving van de forten en lunet Halve Maan zijn geselecteerd als gave landschappen.

Voor het vigerende gewestelijk RUP op het grondgebied van de gemeente Zwijndrecht was het BPA Kasteleynhoek (MB 09.02.2000) van kracht. Dit BPA voorziet in de bestemming "natuurgebied in combinatie met waterberging en drinkwatervoorziening en zachte vormen van recreatie (bv. wandelen)". De natuurontwikkeling dient te gebeuren op basis van een natuurrichtplan. Belangrijk tot slot is dat het voorschrift bepaalt dat de groeve "noch gedeeltelijk, noch volledig volgestort" mag worden. De gemeente is geen voorstander van een wijziging van het BPA maar kan zich vinden in een opvulling van de groeve mits de nabestemming natuur behouden blijft.

De nabestemming natuur werd dan ook in het huidige vigerende GRUP 'Herstructurering Kleigroeve Argex' opgenomen.

4 Alternatieven

4.1 Locatiealternatieven

Algemeen

Het genereren van alternatieven heeft als doel verschillende mogelijke oplossingen te vinden die beantwoorden aan de plandoelstellingen. Een alternatief is aldus een andere manier om de plandoelstelling(en) te realiseren.

Algemeen kunnen verschillende soorten alternatieven worden onderscheiden:

- Nulalternatief: het 'alternatief' dat erin bestaat het planvoornemen niet uit te voeren.
- Locatiealternatief: het plan of delen ervan worden gerealiseerd op een andere locatie.
- Inrichtingsalternatief: binnen hetzelfde plangebied een andere (ruimtelijke) configuratie van hetzelfde programma voorzien.
- Uitvoeringsalternatief: verschilt slechts door de manier waarop het wordt uitgevoerd (tijdens de aanlegfase).
- Programma-alternatief: de verschillende bouwstenen van een plan worden verschillend (bijvoorbeeld maximaal ten opzichte van minimaal) ingevuld.

Binnen deze alternatieven kunnen ook varianten gedefinieerd worden. Dit zijn beperkte wijzigingen die slechts op een aantal aspecten onderscheidend zijn van elkaar.

Nul-alternatief

Het nulalternatief is het 'alternatief' dat erin bestaat het planvoornemen niet uit te voeren. In een plan-MER moeten "de relevante aspecten van de bestaande situatie van het milieu en de mogelijke ontwikkeling ervan als het plan niet wordt uitgevoerd", worden beschreven (De regelgeving inzake alternatieven is opgenomen in het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (en latere wijzigingen), art. 4.2.8, §1bis, 2° (DABM)). Een nulalternatief betekent dat er geen aanpassingen doorgevoerd worden aan de huidige mogelijkheden van de kleigroeve Argex-Sterhoek. Dit maakt dat de berging van non-ferroslakken onvergunbaar blijft. Dit alternatief voldoet niet aan de doelstellingen van het plan en wordt dan ook niet meegenomen voor verder onderzoek:

- Het nul-alternatief maakt dat de andere categorie 1-stortplaatsen in Vlaanderen benut moeten worden voor het bergen van de non-ferroslakken. Deze stortplaatsen kunnen geen voldoende bergingscapaciteit garanderen en gaan bijkomend gepaard met een significante mobiliteitsimpact door de af te leggen afstand van de goederen d.m.v. wegtransport (locatieonderzoek, zie bijlage 1).
- Het nulalternatief voorziet geen geldige bergingsplaats voor de te bergen non-ferroslakken waardoor o.a. de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten van Umicore Hoboken in het gedrang komt.

Locatie-alternatieven

Mogelijke locatie-alternatieven werden voorafgaand aan dit planproces onderzocht in de vorm van een locatieonderzoek. Het locatieonderzoek is integraal bijgevoegd in bijlage (zie bijlage 1).

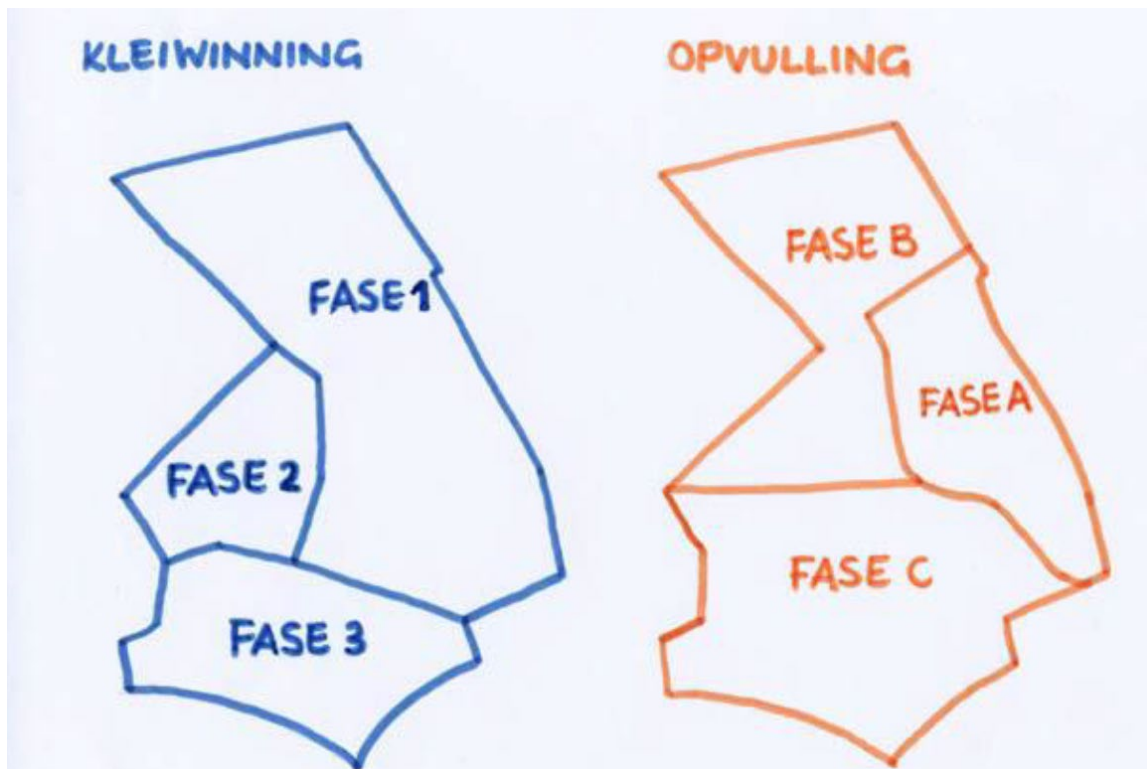
4.2 Inrichtingsalternatieven

Gezien het planvoornemen inhoudt om de voordien ontgonnen kleiputten te verontdiepen met de vooropgestelde afvalstromen, ligt de inrichting van het terrein relatief vast. Het formuleren van inrichtingsalternatieven zou afbreuk doen aan het vooropgestelde planvoornemen en zijn dus niet aan de orde.

Kleigroeve Argex-Sterhoek

Kleiwinning

De op heden reeds ontgonnen kleiputten van de kleigroeve Argex-Sterhoek, namelijk de gronden overeenkomend met fase 1 en fase 2, komen op vandaag (gedeeltelijk) in aanmerking voor verontdieping. De berging van de non-ferroslakken zorgt voor een versnelde verontdieping van de reeds aanwezige ontginningsputten. Dit maakt dat enkel een verontdieping mogelijk is op de gronden overeenkomend met fase 1 en fase 2. Een inrichtingsalternatief, afwijkend van deze te verontdiepen ontginningsputten, is daardoor niet aan de orde.

Relatie tussen de fasering van de kleiwinning en de opvulling op de site

Kleiwinning	Periode	Mio m ³
Fase 1	1967 – 2011	3 – 4
Fase 2	2011 – 2023	2 – 3
Fase 3	2023 - 2036	3
Totaal		8 – 10

Fasering van de kleiontginning site Argex-Sterhoek (Bron: Project-MER Sterhoek NV, 2020)

Opvulling	Periode	Mio m ³
Fase A	2010 – 2022	2,4
Fase B	2010 – 2030	2,6 – 3,5
Fase C	2028 - 2040	2,5 – 3
Totaal		7,5 – 9

Fasering en capaciteit van de opvulling site Argex-Sterhoek (Bron: Project-MER Sterhoek NV, 2020)

(Disclaimer: Timing van fasering is geschat en kan afwijken van de werkelijkheid)

Opvulling van de kleigroeve

Fase A en B

De Vlaamse Waterweg voorziet erin om de in exploitatie zijnde kleigroeve gefaseerd, met name fase A en een groot deel van fase B, op te vullen in de periode 2008-2030. In het kader van deze opvulling van de kleigroeve beschikt De Vlaamse Waterweg over een omgevingsvergunning voor de opvulling van de groeve met 5.000.000 m³ verontreinigde uitgegraven bodem en verontreinigde bagger- en ruimingsspecie, verleend door de deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen op 29 januari 2009 en dit voor een termijn eindigend op 28 januari 2029. Voor het deel van de groeve gelegen in de provincie Antwerpen (gemeente Zwijndrecht) werd de aanvraag ingediend bij de deputatie van de provincie Antwerpen. Deze verleende op 27 november 2008 de milieuvergunning voor het verontdiepen (opvullen) van de kleigroeve met 1.421.300 m³ baggerspecie en bodem voor een termijn van 20 jaar.

Op 8 september 2016 heeft de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw aan De Vlaamse Waterweg NV de milieuvergunning verleend voor o.a. een volume van in totaal 308.750 m³ niet-herbruikbare verontreinigde uitgegraven bodem, reinigingsresidu van grondreinigingscentra en slib van de lokale afvalwaterzuivering voor het opvullen van de groeve met vermindering van hetzelfde gevraagde volume ontwaterde niet-herbruikbare bagger- en ruimingsspecie. Op 21 maart 2019 heeft de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw aan De Vlaamse Waterweg de omgevingsvergunning verleend voor o.a. een volume van in totaal 741.250 m³ niet-herbruikbare verontreinigde uitgegraven bodem, reinigingsresidu van grondreinigingscentra en slib van de lokale afvalwaterzuivering voor het verontdiepen van de groeve met vermindering van hetzelfde gevraagde volume ontwaterde niet-herbruikbare bagger- en ruimingsspecie. Onder dit vergunningsbesluit werd ook de entiteit van Waterwegen en Zeekanaal NV aangepast naar De Vlaamse Waterweg en werd de omgevingsvergunning uitgereikt

voor zowel de provincie Antwerpen als de provincie Oost-Vlaanderen onder het nieuwe Omgevingsvergunningendecreet. Op 11 december 2020 heeft de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme aan De Vlaamse Waterweg de omgevingsvergunning verleend voor o.a. een volume van in totaal 5.941.100 m³ niet-herbruikbare verontreinigde uitgegraven bodem, reinigingsresidu van grondreinigingscentra en slib van de lokale afvalwaterzuivering voor het verontdiepen van de groeve. Onder dit vergunningsbesluit werd rub. 2.2.2.a)2° geschrapt en rub. 3.6.3.2° (lozingsdebiet) verlaagd naar 50m³/u. Dit vergunningsbesluit verstrijkt op 26 november 2028.

Fase B en C

Via het MB d.d. 29 maart 2018 werd een bijkomend deel van de groeve op het grondgebied van de provincie Oost-Vlaanderen (gemeente Kruibeke), namelijk een klein deel van fase B (2 percelen met nrs. 379 en 380) en de derde en laatste fase (fase C), vergund op naam van Sterhoek NV voor het verontdiepen met 3.500.000 m³ ontwaterde niet-herbruikbare bagger- en ruimingsspecie, niet-herbruikbare verontreinigde uitgegraven bodem, reinigingsresidu's van grondreinigingscentra en slib van de lokale afvalwaterzuivering. Het betreft dus andere percelen dan diegene opgenomen in de vergunningsbesluiten van De Vlaamse Waterweg. De nabestemming van dit gebied is bepaald in het definitief door de Vlaamse Regering vastgestelde Gewestelijk RUP van 20 juli 2012 (Afbakening van de gebieden voor de winning van oppervlaktedelfstoffen - Herstructurering Kleigroeve Argex). De betreffende percelen (provincie Oost-Vlaanderen, gemeente Kruibeke) bevinden zich volgens dit GRUP in een gebied voor de winning van oppervlaktedelfstoffen met nabestemming gemengd regionaal bedrijventerrein, zoals het grafisch plan van dit GRUP weergeeft.

4.3 Uitvoeringsalternatieven

Op uitvoeringsalternatieven wordt hier niet ingegaan; deze betreffen alternatieven die zich op het niveau van de uitvoering en projectfase bevinden.

4.4 Programma-alternatieven

Momenteel worden programmaalternatieven niet verder bekeken gezien het planvoornemen van voorliggend planinitiatief louter de verontdieping van de aanwezige ontginningsputten inhoudt. Er worden naast dit planvoornemen geen andere problematieken waargenomen op terrein. De nabestemming van de verontdiepte ontginningsputten ligt daarentegen ook vast binnen het vigerende GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex' en wordt in voorliggend planinitiatief behouden.

5 Bestaande feitelijke en juridische toestand

5.1 Situering

De kleigroeve van Argex (bergingslocatie) is gelegen langsheen de Schelde, op linkeroever, gedeeltelijk op het grondgebied van Kruikebeke (provincie Oost-Vlaanderen) en gedeeltelijk op het grondgebied van de gemeente Zwijndrecht (provincie Antwerpen).

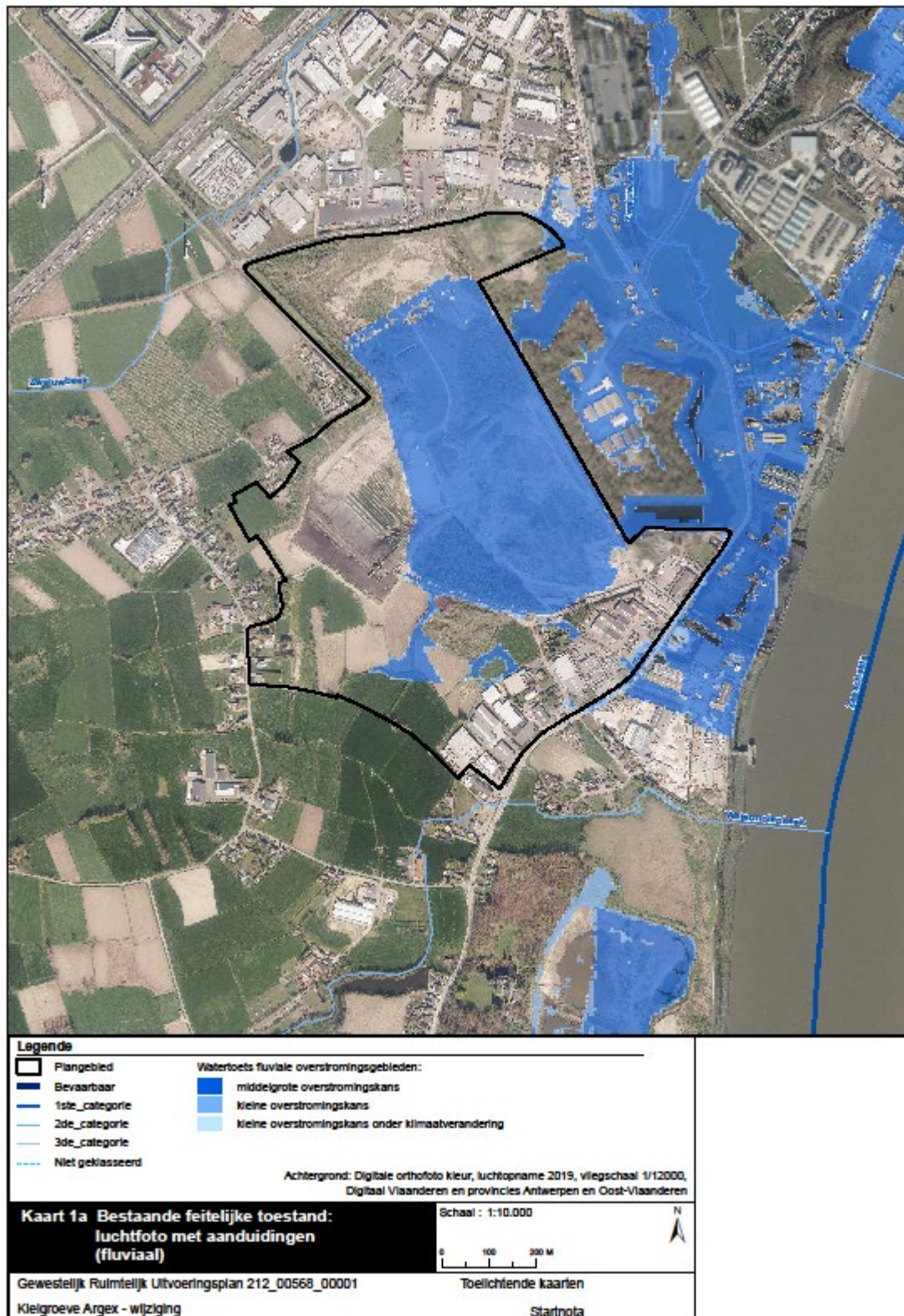
Het plangebied is gesitueerd op onderstaand orthofoto.

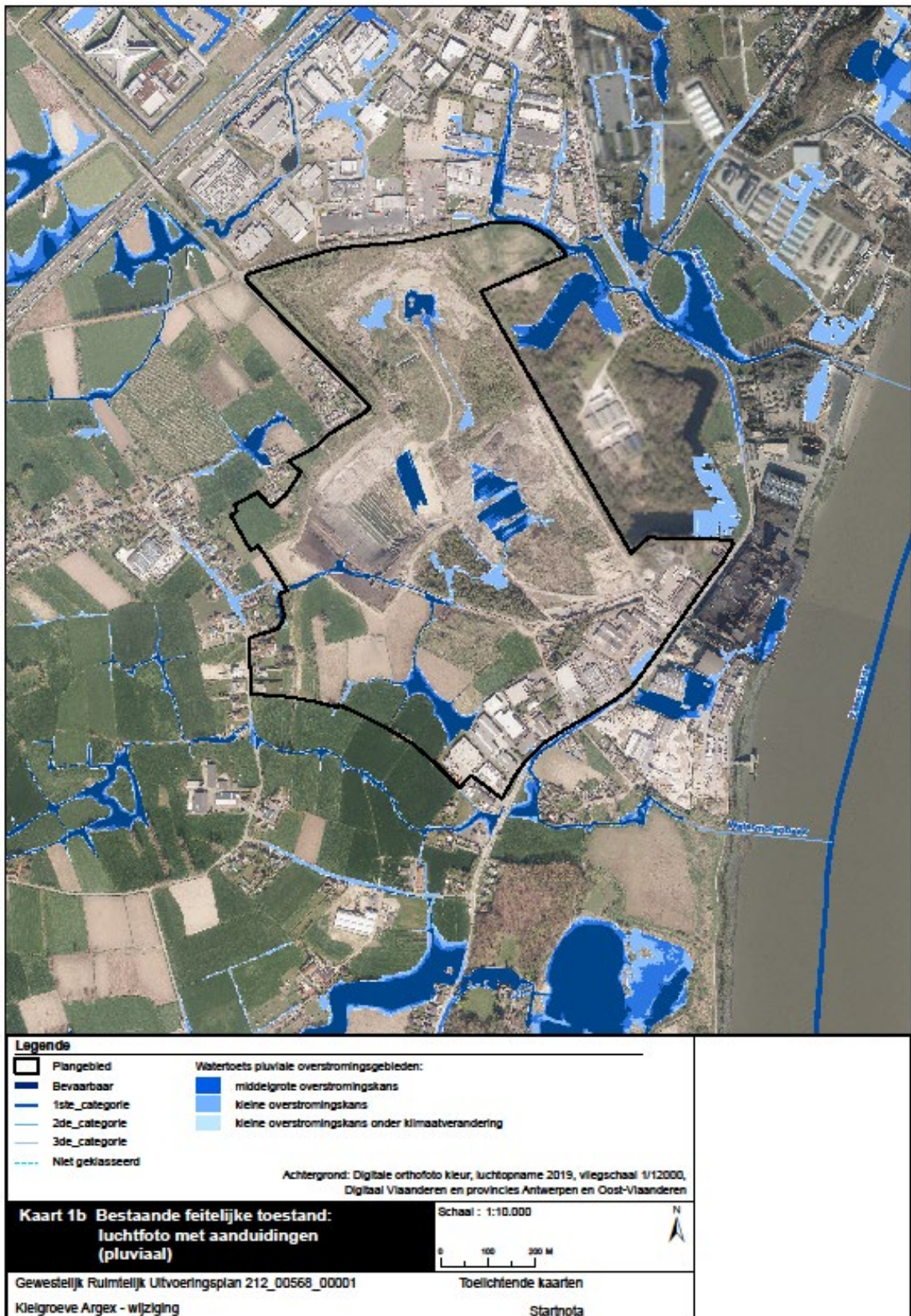

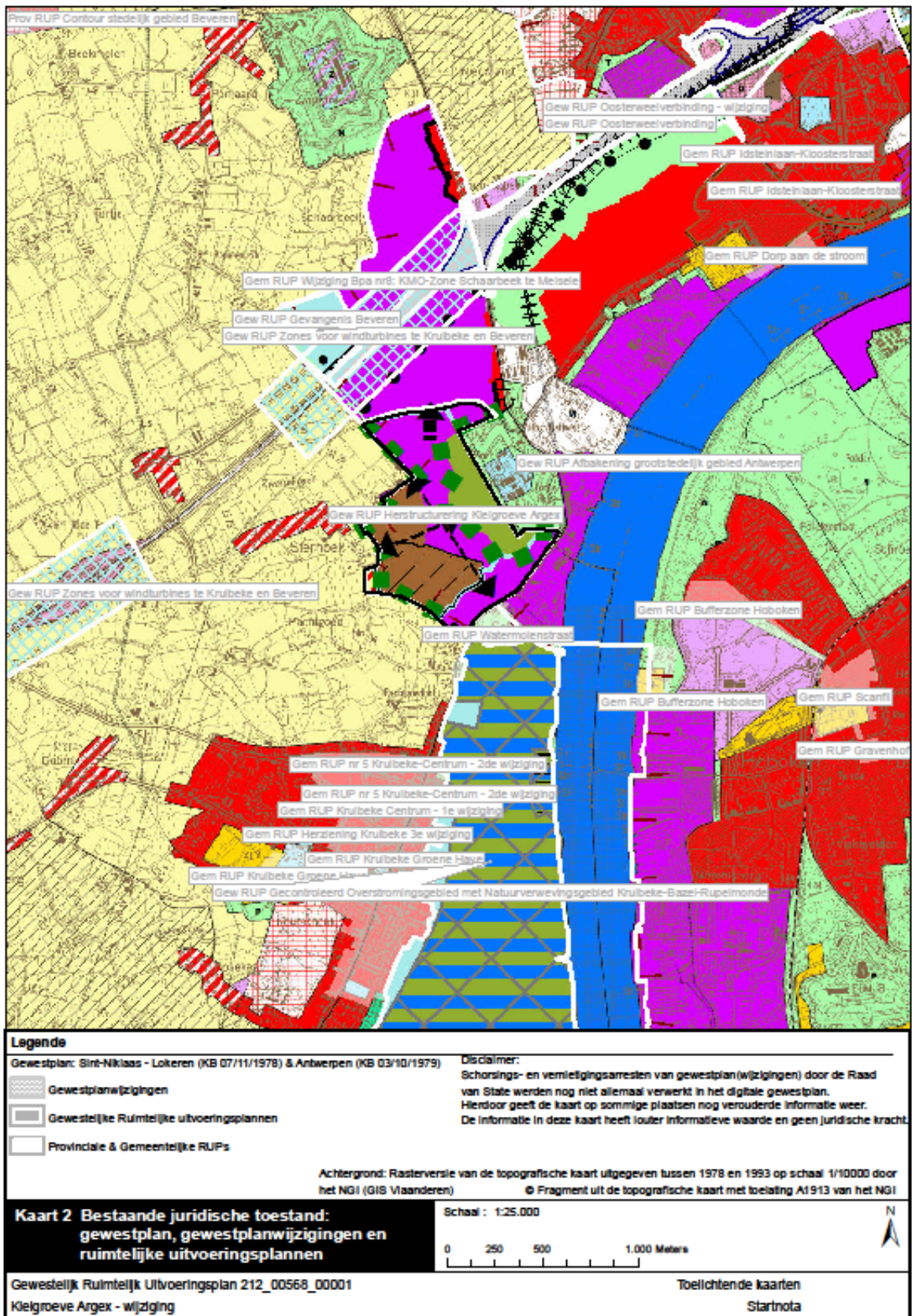
Situering plangebied op orthofoto (Orthofoto, 2023)

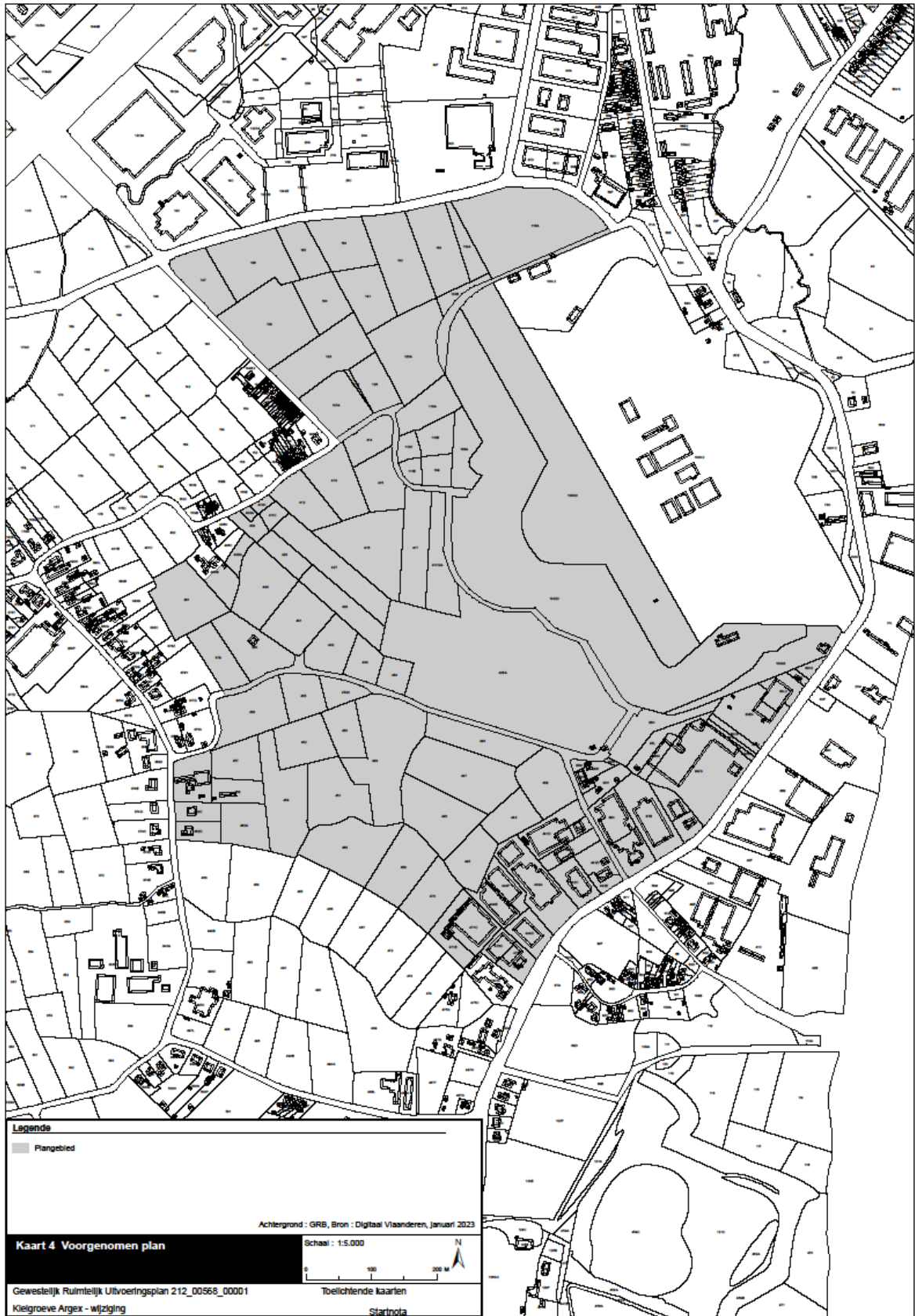
5.2 Bestaande juridische toestand

De bestaande juridische toestand wordt grafisch weergegeven op de onderstaande kaarten

5.2.1 Verordende plannen

Gewestplan Antwerpen

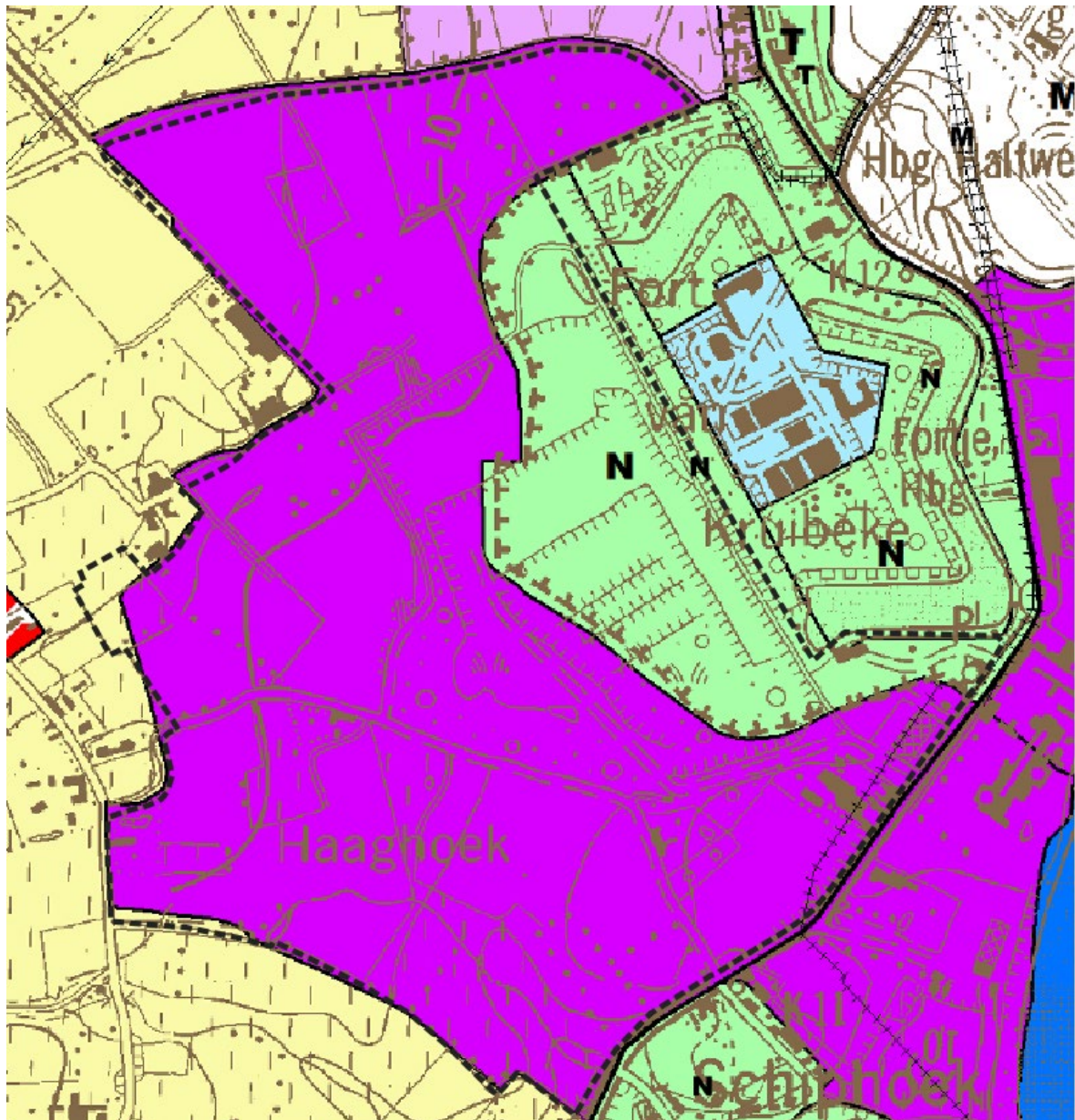
Het plangebied is zowel gelegen binnen het gewestplan Antwerpen (d.d. 13.12.1978) als binnen het gewestplan St.Niklaas – Lokeren (d.d. 07.11.1978).

Het onderdeel van het plangebied binnen het gewestplan Antwerpen valt grotendeels samen met de contour van het voormalige fort van Kruibeke met bijhorende grachtengordel. Deze zone wordt in het gewestplan enerzijds vastgelegd als ‘gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut’, meer bepaald voor de aardgasleiding: Kruibeke-Ham en als militaire domeinen (fort van Kruibeke). Anderzijds is de zone rond het fort van Kruibeke inclusief grachtengordel als ‘natuurgebieden’ vastgelegd.

Gewestplan St.Niklaas - Lokeren

Het plangebied is zowel gelegen binnen het gewestplan Antwerpen (d.d. 13.12.1978) als binnen het gewestplan St.Niklaas – Lokeren (d.d. 07.11.1978).

Het onderdeel van het plangebied binnen het gewestplan St.Niklaas-Lokeren heeft grotendeels betrekking op de zuidwestelijke delen van de kleigroeve Argex en is vastgesteld als ‘industriegebieden’ cf. het gewestplan. De bestemmingzone ‘industriegebieden’ is echter wijder vastgesteld dan de contouren van de kleigroeve Argex, ook de open ruimte ten zuiden van de ontginningsputten is cf. het gewestplan als ‘industriegebieden’ vastgesteld. Dit open ruimtegebied valt echter niet binnen de contour van het voorliggende planproces.

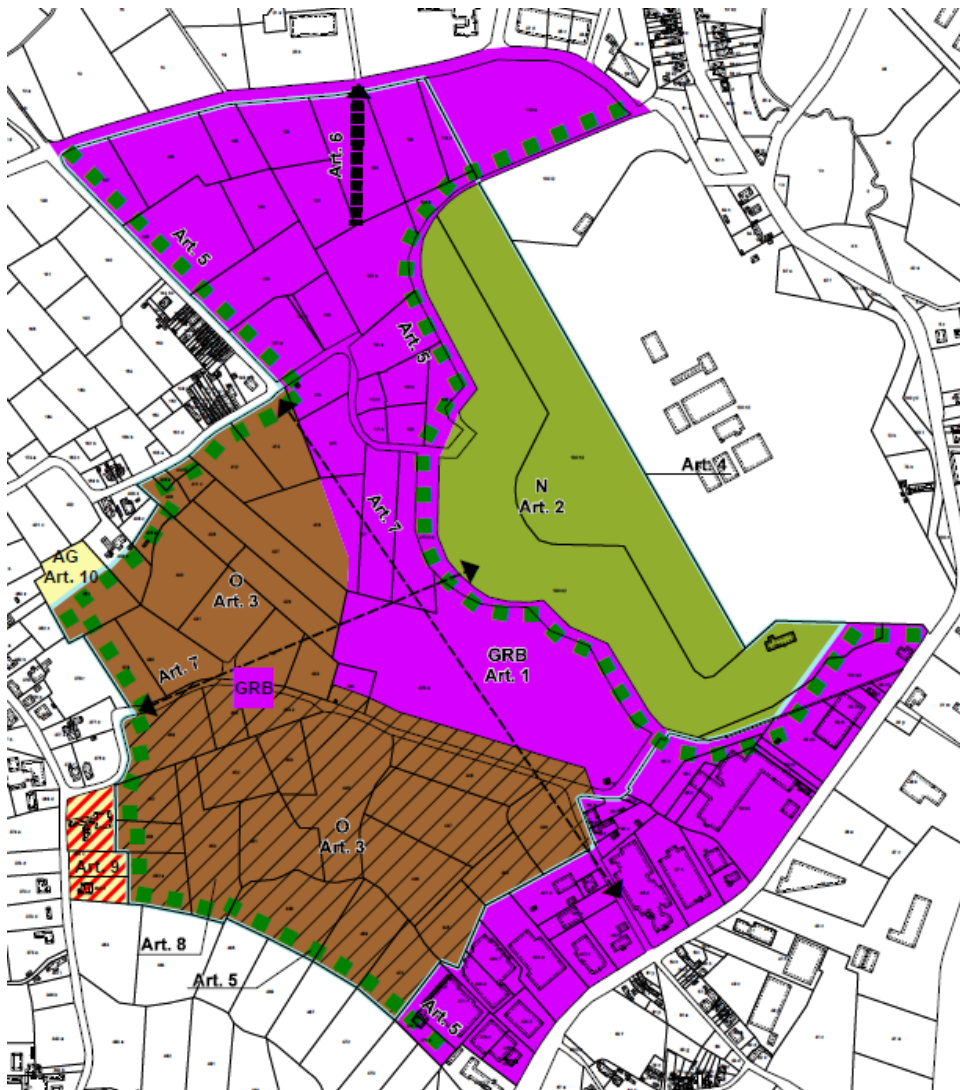
Figuur 2: Uitsnede gewestplan t.a.v. contour plangebied (Informatie Vlaanderen)

Gewestelijk RUP “Herstructurering Kleigroeve Argex”

Het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (GRUP) Afbakening van de gebieden voor de winning van oppervlaktedelfstoffen “Herstructurering Kleigroeve Argex” is van kracht. Dit werd definitief vastgesteld door de Vlaamse Regering op 20 juli 2012.

De kleigroeve Argex-Sterhoek is gedeeltelijk gelegen in een gebied voor de winning van oppervlaktedelfstoffen met nabestemming gemengd regionaal bedrijventerrein, een gebied voor gemengd regionaal bedrijventerrein en natuurgebied (Fort van Kruikeke).

Het merendeel van het GRUP is vastgesteld als art. 1 ‘gemengd regionaal bedrijventerrein’ (paarse kleur). De zone aansluitend op het fort van Kruikeke wordt vastgesteld als art. 2 ‘natuurgebied’ (groene kleur) en is bestemd voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuur. De derde bestemmingszone betreft art. 3 ‘gebied voor de winning van oppervlaktedelfstoffen met nabestemming gemengd regionaal bedrijventerrein’. Op deze bestemmingszone geldt de overdruk art. 3.2 ‘nabestemming gemengd regionaal bedrijventerrein’. Deze zone wordt dus na ontginning en verontdiepen ingezet als gemengd regionaal bedrijventerrein.

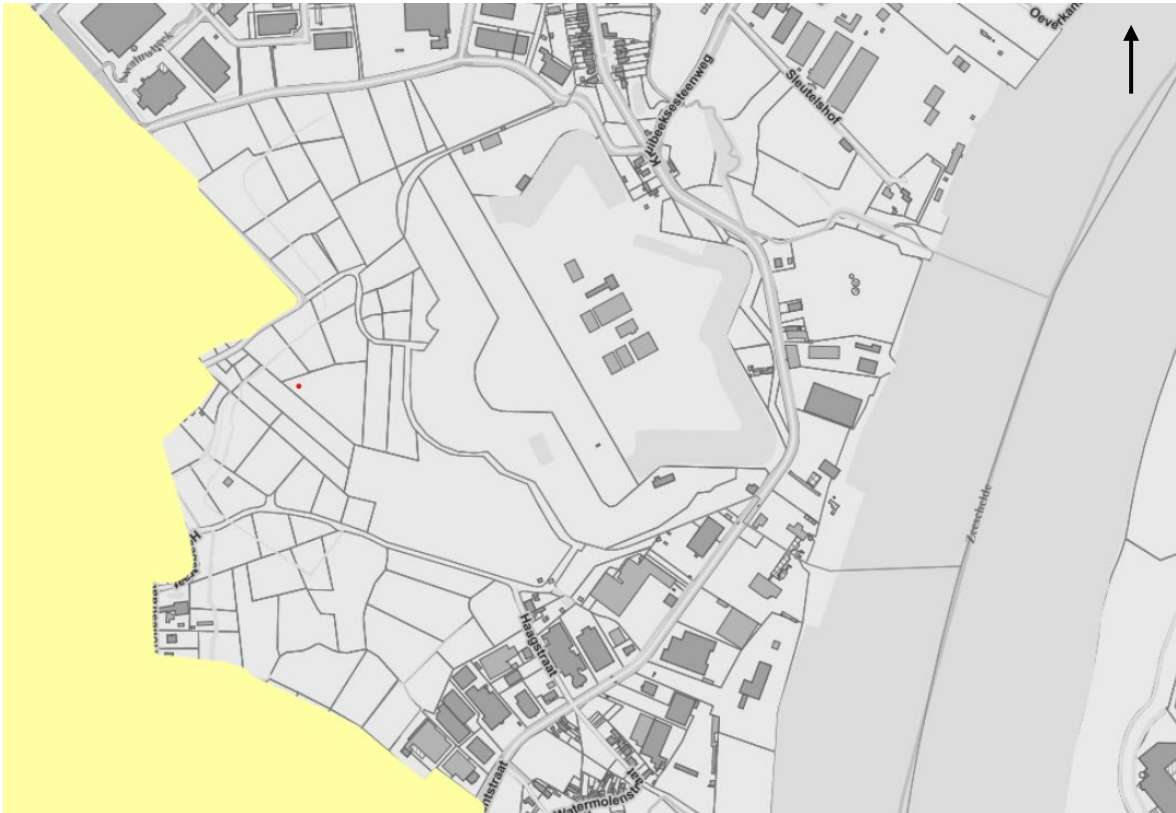

Uitsnede grafisch plan GRUP Afbakening voor de gebieden voor de winning van oppervlaktedelfstoffen “Herstructurering Kleigroeve Argex”

Beleidsmatig Herbevestigd Agrarisch Gebied (HAG)

In de omgeving van het plangebied bevindt zich beleidsmatig herbevestigd agrarische gebieden. Deze bestaande agrarische, natuur-, bos- en overige groengebieden werden in 2009 door de Vlaamse Regering beleidsmatig herbevestigd. De herbevestigde agrarische gebieden zijn één van de gevolgen van de afbakeningsprocessen in de buitengebiedregio's.

Binnen de contour van het GRUP is er geen beleidsmatig herbevestigd agrarisch gebied (HAG) vastgelegd. De gronden onmiddellijk ten westen van de plancontour zijn aangeduid als herbevestigd agrarisch gebied.

Situering plangebied met HAG (GRB, 2023)

5.2.2 Verordeningen

Gewestelijke stedenbouwkundige verordeningen	Gewestelijke verordening van 05.07.2013 en gewijzigd op 15.07.2016 inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater.
Provinciale stedenbouwkundige verordeningen	Provinciale verordening van 23.07.2008 inzake het overwelen van baangrachten.
Gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen	Niet van toepassing

5.2.3 Erfgoed

Bouwkundig erfgoed

Volgens het decreet tot bescherming van Monumenten en Stads- en Dorpsgezichten (1976), dat actueel ingewerkt is in het decreet Onroerend Erfgoed (2013), zijn verschillende gebouwen, relictten, stads- en dorpsgezichten geïnventariseerd en/of beschermd.

Beschermd monumenten	Niet binnen -of grenzend aan- het studiegebied.
Beschermd stads- en dorpsgezichten	Niet binnen -of grenzend aan- het studiegebied.
Vastgestelde Inventaris Bouwkundig Erfgoed	Het fort van Kruike met omliggende walgrachten (ID 97944) heeft een totale oppervlakte van ca. 15,4 ha. Het fort van Kruike is een bakstenen fort van de binnenste fortengordel, uit de periode van de uitbreiding van de vesting Antwerpen na 1870. Die uitbreiding gebeurde ten westen en ten noorden van Antwerpen. Het fort van Kruike paste in de westelijke uitbreiding op de linker Scheldeoever van de stad. Na zijn demilitarisering in 1947 boette het fort van Kruike aan belang in. De ruimtelijke relaties tussen de elementen in de opbouw van het forteiland zijn verstoord. Teveel elementen in de opbouw van het forteiland zijn verdwenen en andere niet fort-gerelateerde gebouwen toegevoegd, om het nog als geheel te ervaren.
Wetenschappelijke Inventaris Bouwkundig Erfgoed	

Landschappelijk erfgoed

Volgens het decreet betreffende Landschapszorg (1996), dat actueel ingewerkt is in het decreet Onroerend Erfgoed (2013), zijn verschillende landschappen geïnventariseerd en/of beschermd.

Wetenschappelijke Inventaris Landschappelijk Erfgoed	Niet binnen -of grenzend aan- het studiegebied.
Vastgestelde Inventaris Houtige Bepantingen met Erfgoedwaarde en Inventaris Historische Tuinen en Parken	Niet binnen -of grenzend aan- het studiegebied.
Vastgestelde landschapsatlas	Niet binnen -of grenzend aan- het studiegebied.
Beschermd landschappen	Niet binnen -of grenzend aan- het studiegebied.

Archeologisch erfgoed

Volgens het decreet houdende bescherming van het archeologisch patrimonium (1993), die actueel ingewerkt is in het decreet Onroerend Erfgoed (2013) zijn verschillende archeologische zones geïnventariseerd en/of beschermd.

Gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt	Gebied 556: de ontginningszone van de kleigroeve Argex-Sterhoek (ID: 121413).
Vastgestelde inventaris archeologische zones	Niet binnen -of grenzend aan- het studiegebied.
Beschermd archeologische sites	Niet binnen -of grenzend aan- het studiegebied.

5.2.4 Natuur

Internationaal of Europees niveau

Habitatrichtlijngebieden (Europese Richtlijn 92/43/EEG)	Langsheen de loop van de Zeeschelde is het gebied "Schelde- en Durme-estuarium van de Nederlandse grens tot Gent" aanwezig.
Ramsar-gebieden (Europese Richtlijn 79/409/EEG)	Niet binnen een straal van 1 km rond het studiegebied.
Vogelrichtlijngebieden (Europese Richtlijn 79/409/EEG)	Ten zuiden van het plangebied, langsheen de westelijke oever van de Zeeschelde, is het gebied "Durme en de middenloop van de Schelde" aanwezig.

Vlaams niveau

Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN): grote eenheden natuur (GEN) en grote eenheden natuur in ontwikkeling (GENO) Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk (IVON): natuurverbindings- en natuurverwevingsgebieden (Decreet betreffende het Natuurbehoud en het Natuurlijk Milieu 1997)	Ten zuiden van het plangebied, langsheen de westelijke oever van de Zeeschelde, is het gebied "De Vallei van de Boven Zeeschelde van de Dender- tot de Rupelmonding" aanwezig. Ten oosten van het plangebied, langsheen de oostelijke oever van de Zeeschelde, is het gebied "Slikken en schorren langsheen de Schelde" aanwezig.
---	--

Bosreservaten (Bosdecreet 1990)	Niet binnen een straal van 1 km rond het studiegebied.
Duinreservaten (Duinendecreet 1993)	Niet binnen een straal van 1 km rond het studiegebied.
Natuureservaten (Decreet betreffende het Natuurbehoud en het Natuurlijk Milieu 1997)	Niet binnen een straal van 1 km rond het studiegebied.

5.2.5 Water

Beschermingszones grondwaterwinningen (decreet houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer 1984)	Niet binnen een straal van 1 km rond het studiegebied.
Bevaarbare waterlopen	De Zeeschelde is gelegen op ca. 400 m ten oosten van het plangebied.
Onbevaarbare waterlopen en grachten	Ten noordoosten van het plangebied kent de Zwaluwbeek, onbevaarbare waterloop van 2 ^{de} categorie, zijn verloop. Ten zuiden van het plangebied kent de Watermolenbeek, onbevaarbare waterloop van 2 ^{de} categorie, zijn verloop.
Overstromingsgevoelige gebieden 2017 (decreet Integraal Waterbeleid 2003)	Binnen het studiegebied zijn verschillende mogelijks en effectief overstromingsgevoelige gebieden gelegen.

5.2.6 Lijninfrastructuur

Gewestwegen	N419 (Temse-Zwijndrecht)
Spoorwegen	Niet binnen een straal van 2 km rond het studiegebied.
Waterwegen	Schelde

5.3 Bestaande feitelijke toestand

In dit hoofdstuk wordt de bestaande feitelijke toestand beschreven. Vanuit de verschillende relevante disciplines worden de belangrijkste aandachtspunten beschreven. Daarbij wordt rekening gehouden met de verschillende relevante schaalniveaus: de toestand in het plangebied, de onmiddellijke omgeving en de aanwezige netwerken.

Het plangebied (aangeduid op de kaarten) bestaat minimaal uit de gronden waarop het planvoornemen betrekking zal hebben. Er wordt uitgegaan van het plangebied zoals het is bepaald in het vigerende GRUP 'Herstructurering kleingroeve Argex'. Het plangebied kan doorheen het planproces wijzigen op basis van het uitgevoerde onderzoek.

De beschrijving van de bestaande toestand gebeurt a.d.h.v. kaartmateriaal en vormt mede de basis voor de scoping van mogelijke milieueffecten en het verder onderzoek naar de milieueffecten.

5.3.1 Ruimte

Het plangebied is voornamelijk in gebruik als groeve en in functie van industrie. De site van het Fort van Kruikeke kent een recreatieve functie en wordt bestempeld als 'overige bebouwde terreinen'. In de omgeving van het plangebied komen verschillende landgebruiksvormen voor. Zo bevindt er zich in hoofdzaak industrie rondom het plangebied. Ten zuidwesten van het plangebied is de lintbebouwing langsheen de Vossenstraat (huizen en tuinen) duidelijk zichtbaar. Ten westen van het plangebied is er akkerland en grasland aanwezig, tussen de groeve, het woonlint en de autosnelweg E17.

5.3.2 Mobiliteit

Het plangebied, met name de kleigroeve, wordt in het zuidoosten ontsloten door een private ontsluitingsweg op de gewestweg N419. Langsheen de zuidelijke grens van het plangebied is de Haagstraat aanwezig die de verbinding vormde tussen de Vossenstraat/Hollestraat en de gewestweg N419. De Haagstraat werd in het verleden deels afgeschaft voor het deel liggende in ontginningszone. Het plangebied wordt niet gekenmerkt door uitgesproken mobiliteitsinfrastructuur.

5.3.3 Geluid

Voor geluid zijn de strategische geluidsbelastingskaarten (wegverkeer, spoorverkeer en luchtverkeer) en de MIRA geluidsbelastingskaart (wegverkeer) beschikbaar (Geopunt, toestand 2016 en 2018 respectievelijk). In het plangebied wordt het geluidsklimaat in grote mate bepaald door de geluidsemisatie afkomstig van het wegverkeer van de N419 en de E17. In het plangebied komt geen (relevante) geluidsbelasting van spoor- of luchtverkeer voor.

Volgens de strategische geluidsbelastingskaart ligt de geluidsbelasting overdag ter hoogte van de noordelijke uithoek van het plangebied en de bedrijfsunits langsheen de N419 tussen de 70 en 80 dB(A). 's Avonds en 's nachts zien we deze geluidbelasting afnemen tot 60 en 70 dB(A). Het overgrote deel van het plangebied kent zowel overdag als 's nachts een gemiddelde geluidsbelasting van 50 en 60 dB(A).

Volgens de strategische geluidsbelastingskaart ligt de nachtbelasting Lnight-niveau voor de drukst belaste zones over het algemeen 10 dB(A) lager dan het Lden-niveau.

In een groot deel van het plangebied worden de referentiewaarden ter beheersing van overmatige geluidshinder ter hoogte van de ontsluitingswegen, die voor Lden 65 dB(A) / Lnight 55 dB(A) bedragen, overschreden.

5.3.4 Lucht

De huidige luchtkwaliteit in de omgeving van het plangebied wordt voornamelijk beïnvloed door de uitlaatgassen van voertuigen en specifieke lokale bronnen waaronder gebouwenverwarming (winterperiode), landbouw,...

Langsheen N-wegen (zoals de N419) en de autosnelwegen (zoals de E17) kan aangenomen worden dat de impact van wegverkeer aantoonbaar kan zijn, maar deze impact neemt snel af met de afstand tot de weg.

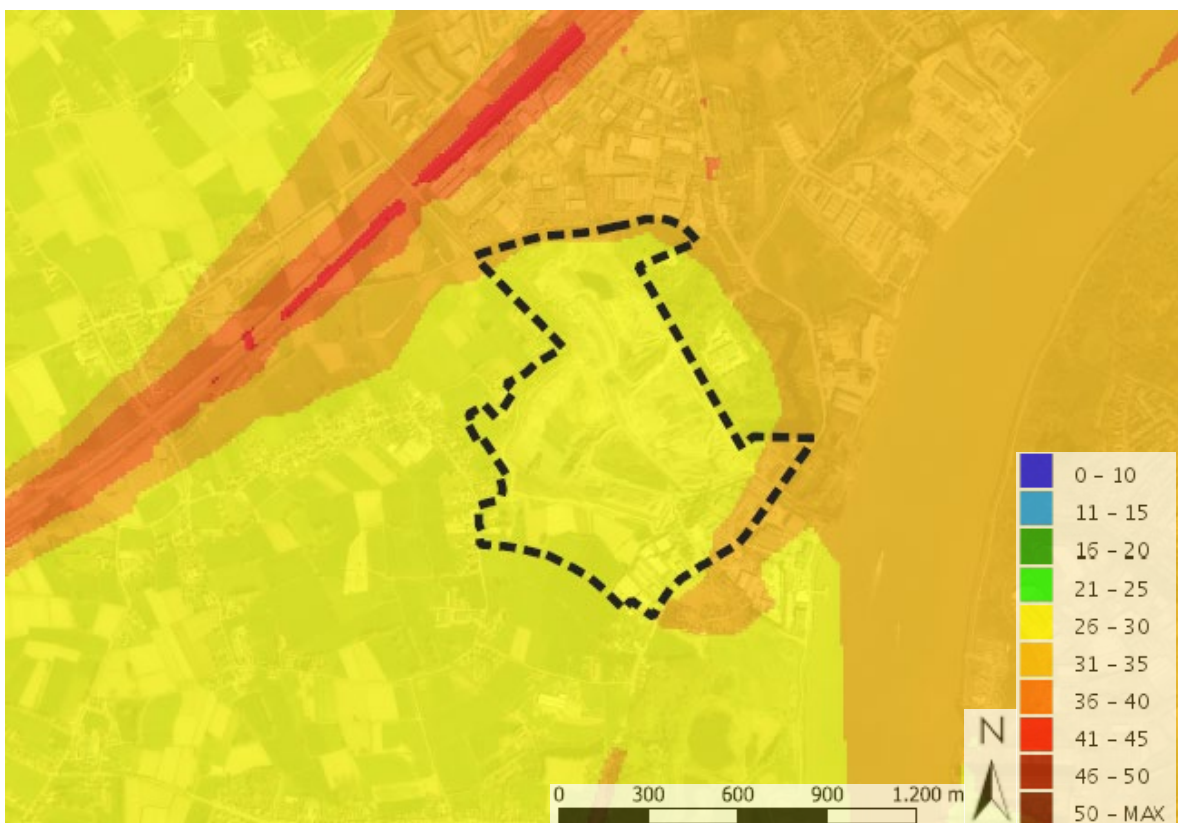
Gemodelleerde jaargemiddelde concentratie PM10 in 2019 (bron VMM)

De jaargemiddelde PM10 concentratie ligt hierbij in de range tussen 26 en 30 µg/m³ centraal in het plangebied en in de range tussen 31 en 35 µg/m³ langsheen de N419 in het zuidoosten van het plangebied. Hiermee wordt nog steeds aan de wettelijke grenswaarde van 40 µg/m³ voldaan.

Gemodelleerde jaargemiddelde concentratie PM_{2,5} in 2019 (bron VMM)

De jaargemiddelde PM_{2,5} concentratie ligt voor het volledige plangebied in de range tussen 21 en 25 µg/m³, waarmee de wettelijke grenswaarde van 20 µg/m³ wordt overschreden.

Gemodelleerde jaargemiddelde concentratie NO₂ in 2019 (bron VMM)

Voor het grootste deel van het plangebied ligt de jaargemiddelde NO₂ concentratie lager dan 30 µg/m³. Enkel langsheen enkele wegen met meer verkeer (t.h.v. N419) worden hogere concentraties berekend tot maximaal ca. 35 µg/m³. Hiermee wordt nog steeds voldaan aan de wettelijke grenswaarde van 40 µg/m³.

T.a.v. luchtkwaliteit is wegverkeer de meest relevante emissiebron gekoppeld aan het plan. Voor NO₂, de meest kritische pollutant, is dit ook de dominante emissiebron. Op locaties met verhoogde NO₂ concentraties te wijten aan verkeer kan ook uit gegaan worden van hogere concentraties aan roet en aan ultra fijn stof. Voor deze parameters liggen er evenwel geen wettelijke grenswaarden vast.

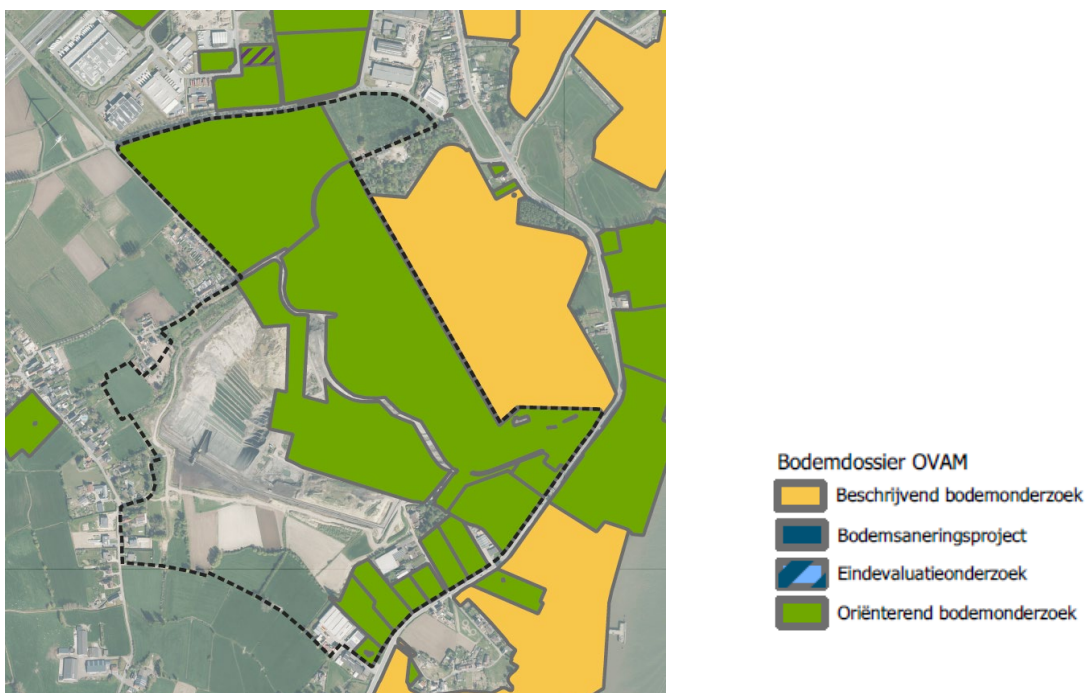
5.3.5 Gezondheid

Met betrekking tot de discipline mens-gezondheid zijn geen gegevens bekend betreffende de mogelijke belasting van de menselijke gezondheid. Wel kunnen de waargenomen geluidshinder en luchtkwaliteit afgewogen worden t.a.v. de vooropgestelde grenswaarden. Hiervoor verwijzen we naar de onderdelen geluid en lucht.

5.3.6 Bodem

Het reliëf en de bodemtextuur in het gebied werden beïnvloed door de Schelde. De bodem binnen het plangebied bestaat volgens de bodemkaart hoofdzakelijk uit leem en zand: vochtig zandleem, droog en vochtig zand (antropogeen). Waar de ontginning reeds vergevorderd is wordt de bodem vastgesteld als een antropogene bodem.

Het plangebied is enigszins reliëfrijk door de antropogene invloed (ontginningswerkzaamheden). De bodems zijn hierdoor voornamelijk niet erosiegevoelig.

Bodemonderzoeken (Bron: OVAM)

Er zijn in de databank van OVAM verschillende bodemonderzoeken gekend binnen de contour van het plangebied. In de contour van het plangebied heeft dit betrekking op oriënterende bodemonderzoeken. Ten noordoosten, t.h.v. het fort van Kruikeke, is een beschrijvend bodemonderzoek aanwezig.

5.3.7 Water

Inzake oppervlaktewater is het plangebied gelegen in het stroomgebied van de Schelde. Er bevinden zich verschillende waterlopen: de Schelde als bevaarbare waterloop en de Watermolenbeek en de Zwaluwbeek als waterlopen van 2de categorie. Het grondwater in het plangebied en omgeving is hoofdzakelijk matig gevoelig (type 2) en weinig gevoelig (type 3) voor grondwaterstromingen. Ten noordoosten van het fort van Kruikeke is het grondwater zeer gevoelig voor grondwaterstroming (type 1).

Vanwege het zandsubstraat ten noorden van de Schelde is het plangebied langs deze zijde volledig infiltratiegevoelig. Er zijn geen grondwaterwinningen binnen het plangebied en/of in de onmiddellijke omgeving.

In het plangebied is de zone grenzend aan het fort van Kruikeke (ontginningsfase 1) vastgesteld als overstromingsgevoelig gebied en dit onder fluviale invloed. Dit gebied wordt gekenmerkt door een kleine kans op overstromingen. Binnen het plangebied worden eveneens enkele overstromingsgevoelige zones aangeduid onder pluviale invloed, dit gaande van middelgrote tot kleine overstromingskansen.

De overstromingsrisico's kunnen als volgt geïnterpreteerd worden (cf. Watertoets):

- een middelgrote overstromingskans (Donkerblauw ingekleurde gebieden): het gaat om gebieden waar er jaarlijks meer dan 1% kans is op een overstroming (T100).
- een kleine overstromingskans (Middenblauw ingekleurde gebieden): het gaat om gebieden waar er jaarlijks 0,1 tot 1% kans is op een overstroming (T1000).
- een kleine overstromingskans onder klimaatverandering (Lichtblauw ingekleurde gebieden) (T1000hCC).

Het regen- en grondwater opgevangen in de ontginningszone werd tot eind 2022 afgevoerd via de Fortgracht en van daaruit onttrokken voor de productie-eenheid door de NV Argex. De overloop van de Fortgracht gaat richting Zwaluwbeek naar de Schelde. In 2023 werd een aanpassing doorgevoerd waardoor het opgevangen regen- en grondwater in de ontginningszone rechtstreeks naar de productie-eenheid van de NV Argex gaat en de Fortgracht volledig losgekoppeld werd van de activiteiten van NV Argex.

5.3.8 Biodiversiteit

Het fysisch systeem (bodem en water) is bepalend voor de potenties inzake biodiversiteit. De bestaande natuurlijke structuur in de omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de Schelde en haar oude meanders. Wat biodiversiteit betreft, wordt het fort van Kruikeke ten noordoosten van het plangebied bestempeld als biologisch zeer waardevol volgens de Biologische

Waarderingskaart (BWK versie 2). Binnen de contour van het plangebied worden enkele percelen vastgesteld als biologisch waardevol en als biologisch minder waardevol complex.

Er worden geen faunistische belangrijke gebieden waargenomen in en/of rond het plangebied.

Volgens de habitatkaart komen er binnen het plangebied geen habitatzones voor cf. de Natura 2000-gebieden. Ten noordoosten, overeenkomend met de site van het fort van Kruibeke, is een zone aangeduid als 'onzeker habitat' cf. de Natura 2000-gebieden.

Binnen de contour van het plangebied worden er geen historisch permanente graslanden waargenomen. Ten zuiden, ter hoogte van het natuurreservaat 'Het Kortbroek', zijn enkele zones aangeduid als historisch permanent grasland.

Binnen een straal van 1 km rond het plangebied bevindt zich:

- Het habitatrichtlijngebied 'Schelde- en Durmeestuarium van de Nederlandse grens tot Gent';
- Het vogelrichtlijngebied 'Durme en de middenloop van de Schelde'.

Het plangebied wordt niet gekenmerkt door VEN- en IVON gebieden. Het meest nabije VEN-gebied is het natuurverwevingsgebied 'De vallei van de Boven Zeeschelde van de Dender- tot de Rupelmonding' en komt grotendeels overeen met het Poldergebied van Kruibeke ten zuiden van het plangebied. Binnen dit natuurverwevingsgebied zijn eveneens enkele zones aangeduid als historisch permanent grasland.

De nog niet ontgonnen percelen ten westen van de groeve hebben daarentegen een beperkte biologische waarde en zijn van geringe waarde voor avifauna en vleermuizen. In de omgeving van de groeve zijn de restanten van het fort van Kruibeke en de polders op de linkeroever van de Schelde de belangrijkste aandachtsgebieden die bescherming genieten.

5.3.9 Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie

Het plangebied bevindt zich nabij het fort van Kruibeke, die onderdeel vormt van de fortengordel rond Antwerpen. Het fort van Kruibeke is deels ingenomen door de ontginningsactiviteiten van de kleigroeve Argex-Sterhoek. Het deel van het fort en omliggende walgrachten die op vandaag intact zijn gebleven, zijn vastgesteld als bouwkundig erfgoed (ID: 97944). Ten zuiden van het plangebied is het 'Kasteel Altena' gelegen, aansluitend op het natuurreservaat Het Kortbroek, dat eveneens is vastgesteld als bouwkundig erfgoed (ID: 85828).

Aan de overzijde van de Zeeschelde is de 'Hobokense Polder' als beschermd cultuurhistorisch landschap erkend (ID: 4697) en vormt zo een landschappelijk erfgoedelement.

In het plangebied zelf bevinden er zich geen vastgestelde en/of beschermde erfgoedelementen en is een aanzienlijk deel vastgesteld als gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.

5.4 Overzicht vergunningstoestand

Een overzicht van de vergunningstoestand is weergegeven in onderstaande tabel

Nr.	Vergunning-verlenende overheid	Datum beslissing	Referentie	Naam van de exploitant zoals die vermeld wordt in het besluit
1	Bestendige Deputatie Antwerpen	27/11/2008	MLAV1/0800000379	WenZ NV
2	Vlaamse Minister	10/07/2009	AMV/00150180/1001B	WenZ NV
3	Bestendige Deputatie Antwerpen	25/11/2014	MLVER-2014-0090	WenZ NV
4	Bestendige Deputatie Antwerpen	18/02/2016	MLAV1-2015-0259	WenZ NV
5	Vlaamse Minister	08/09/2016	AMV/000150180/1005B	WenZ NV
6	Bestendige Deputatie Oost-Vlaanderen	29/01/2009	082/46013/58/2/A/1	WenZ NV
7	Bestendige Deputatie Oost-Vlaanderen	30/07/2009	M03/46013/58/2/W/1	WenZ NV
8	Vlaamse Minister	29/03/2018	AMV/000157744/1001B	Sterhoek NV
9	Vlaamse Minister	21/03/2019	OMV_2018094383/B	De Vlaamse Waterweg-Sterhoek NV
10	Vlaamse Minister	11/12/2020	OMV/2020078999	NV De Vlaamse Waterweg
11	Vlaamse Minister	28/06/2022	OMV/2022023489	Sterhoek NV

6 Scoping

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voorziet dat de milieubeoordeling gedurende het volledige planproces aan bod komt. Er wordt een plan-MER opgemaakt voor alle relevante disciplines. In deze startnota is al een inschatting gemaakt van de disciplines die uitgewerkt zullen worden in de volgende fases. Er is ook voorzien in een passende beoordeling.

Elk plan – en dus ook dit RUP – brengt veranderingen in de leefomgeving teweeg. De effecten van deze veranderingen op het leefmilieu kunnen te verwaarlozen, positief, maar ook negatief zijn. Het is daarom belangrijk om van RUP's de 'milieueffecten' en hun 'aanzienlijkheid' te onderzoeken op 'geïntegreerde' wijze.

De regelgeving inzake planmilieueffectrapportage is opgenomen in titel IV van het DABM en bijhorende besluiten. Het decreet verplicht dat bepaalde plannen van administratieve overheden van gewestelijk, provinciaal of lokaal niveau worden onderworpen aan een milieueffectenonderzoek, vooraleer zij definitief kunnen worden goedgekeurd. Wie een plan met mogelijk aanzienlijke milieueffecten wil opmaken, moet eerst de milieueffecten en de eventuele alternatieven in kaart brengen.

Volgens de geldende regelgeving moet er een plan-MER voor het RUP worden opgemaakt omdat het een plan betreft inzake o.a. ruimtelijke ordening, het geen klein gebied op lokaal niveau of kleine wijziging betreft, aanzienlijke effecten vooraf niet uit te sluiten zijn en dat het plan het kader kan vormen voor de latere vergunning voor projecten uit de bijlagen van het project-m.e.r.-besluit (10 december 2004 en latere wijzigingen).

Dit is een milieueffectenbeoordeling zoals bedoeld in de plan-MER-richtlijn. De term '**geïntegreerd milieuonderzoek**' wordt echter bewust verkozen omdat deze term aangeeft dat de evaluatie van effecten parallel verloopt aan de planontwikkeling. De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voorziet dat de milieubeoordeling gedurende het volledige planproces aan bod komt. Gezien de plandoelstellingen wordt ervan uitgegaan om een volwaardig plan-MER met alle relevante disciplines uit te werken in de volgende fases.

In de startnota wordt de eerste stap van het milieuonderzoek gezet, de '*scoping*'. Dit wil zeggen dat we voor het planvoornemen dat in de startnota is opgenomen bekijken wat de (theoretische) effecten op het milieu kunnen zijn, of deze effecten relevant zijn, en zo ja of ze relevant genoeg zijn om mee te nemen in het verdere milieuonderzoek tijdens het planproces.

De milieueffecten van de planingrepen zullen worden onderzocht ten aanzien van de referentietoestand(en), en dit voor de verschillende relevante disciplines. Dit onderzoek gebeurt door erkende onafhankelijke deskundigen. Indien er negatieve effecten optreden, kunnen de deskundigen milderende maatregelen of monitoring voorstellen.

De **planingrepen** zijn de wijzigingen die door het plan (kunnen) gebeuren.

De wijzigingen worden bekeken ten opzichte van verschillende **referentiesituaties**. De referentiesituatie is de toestand van het milieu die als vergelijkingsbasis dient voor het beschrijven en beoordelen van de impact van een plan. De referentiesituatie is dus de toestand van de omgeving in het referentiejaar in afwezigheid van het plan. Als de referentiesituatie in de toekomst ligt, bepalen de autonome en gestuurde ontwikkelingen (beslist beleid) mee hoe die referentiesituatie er uit ziet.

Voor het GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex – wijziging' is er geen verschil tussen de feitelijke en de juridische referentiesituatie.

Alle effecten die optreden, zullen beoordeeld worden ten opzichte van deze referentiesituatie. Er wordt met andere woorden nagegaan wat de effecten zullen zijn van het plan op ogenblik x in de toekomst, rekening houdend met het reeds besliste beleid dat (onafhankelijk van het plan) op dat ogenblik zal gerealiseerd zijn.

De effecten worden onderzocht voor verschillende **milieudisciplines**. Afhankelijk van de planingrepen kunnen effecten optreden in de disciplines Mobiliteit, Geluid en trillingen, Lucht, Bodem, Water, Biodiversiteit, Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie, Mens – ruimtelijke aspecten en Mens-gezondheid. In de scoping wordt nagegaan in welke disciplines effecten kunnen verwacht worden. Daarbij worden niet enkel de effecten die optreden in het onderzoeksgebied, maar ook de effecten die door het plan op andere plaatsen kunnen optreden, onderzocht.

Het **studiegebied** wordt bepaald door de indicatieve (mogelijks te verwachten) effectafstanden van de ingrepen ten aanzien van haar omgeving. De effectafstanden worden bepaald door de kenmerken van de effectgroep en de functies in de ruimere omgeving ten aanzien waarvan deze bepaald worden, zoals bewoonde gebieden, recreatiegebieden, openbare nutsvoorzieningen, ... Het studiegebied is dus verschillend zijn voor de diverse disciplines en effecten.

Er worden voor dit plan geen **grensoverschrijdende effecten** verwacht.

Het plan-MER zal aangeven welke de **leemten in de kennis** zijn die tijdens het uitvoeren van het milieueffectenonderzoek werden vastgesteld. Deze leemten kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de concrete inrichting van het plangebied, maar kunnen ook betrekking hebben op de gebruikte methode en het inzicht in het milieueffectenonderzoek. Het plan-MER zal aangeven hoe met deze leemten is omgegaan en hoe zij kunnen doorwerken in de verdere besluitvorming.

Iedere discipline wordt uitgewerkt door een door de overheid erkende onafhankelijke **deskundige**. Er wordt eveneens advies gevraagd aan de relevante administraties. De richtlijnboeken fungeren hierbij als leidraad voor de deskundigen, waarbij de methodiek wordt aangepast en afgestemd op het voorliggend plan.

Bij negatieve effecten wordt er door de deskundigen nagegaan of ze kunnen worden vermeden en of er relevante **milderende maatregelen** kunnen toegepast worden. Dit zijn wijzigingen aan het plan of bijkomende randvoorwaarden zodat de negatieve effecten minder negatief worden.

Sommige maatregelen zijn afhankelijk van of en hoe de effecten zich juist zullen manifesteren. Een aantal milieuaspecten vereisen verdere opvolging of **monitoring**.

Het plan-MER zal in een **discipline-overschrijdende samenvatting** aangeven wat de te verwachten gevolgen voor het milieu zijn, en hoe en in welke mate de voorgestelde maatregelen kunnen voorkomen of milderen. De milderende maatregelen zullen eveneens in één overzichtelijke tabel opgelijst worden. Bij de milderende maatregelen zal aangegeven worden hoe deze zullen/kunnen doorwerken.

Het plan-MER zal ook een **niet-technische samenvatting** bevatten, als een afzonderlijk leesbaar deel, waar de essentie van de overige delen beknopt en correct worden weergegeven.

In functie van een gericht en kwaliteitsvol milieueffectenonderzoek, moet er eerst een scoping uitgevoerd worden, o.b.v. het planvoornemen en de alternatieven, naar de relevantie van de milieudisciplines en de effectgroepen hierin.

In deze startnota worden de uitgangspunten en de onderzoeksmethodologie (op hoofdlijnen) voorgesteld die gehanteerd zullen worden in het latere milieueffectenonderzoek.

Tijdens het verdere planproces zal deze scoping bijgestuurd worden waar nodig. Dit betekent dat bijkomende effectgroepen kunnen onderzocht worden, of effectgroepen niet meer als relevant voor (verder of gedetailleerder) onderzoek op planniveau worden geacht. Tevens kan het detail van het onderzoek wijzigen, in functie en op maat van nieuwe inzichten.

6.1 Afbakening van het studiegebied

Het studiegebied wordt globaal gedefinieerd als het plangebied met daarbij het invloedsgebied van de effecten. De afbakening van het studiegebied is afhankelijk van het invloedsgebied van de afzonderlijke ingrepen en activiteiten en de milieukarakteristieken van het gebied.

Bij de afbakening van het studiegebied wordt ook rekening gehouden met het invloedsgebied van de mogelijke effecten van de ingrepen van het voorgenomen plan die tot buiten het plangebied reiken:

- Geluid en trillingen: tot ca. 500 m rondom het plangebied, vermeerderd met het studiegebied dat wordt aangenomen voor mobiliteit;
- Lucht: tot ca. 2 km rondom het plangebied, vermeerderd met het studiegebied dat wordt aangenomen voor mobiliteit;
- Bodem en grondwater: het plangebied en de directe omgeving;
- Waterhuishouding en oppervlaktewater: de zone waarbinnen de kwantiteit (en in mindere mate, de kwaliteit) van het omgevende oppervlaktewater significant kan worden beïnvloed;
- Biodiversiteit: plangebied en directe omgeving, uitgebreid met de zone tot waar natuurwaarden beïnvloed worden door wijzigingen in geluid, luchtkwaliteit, verlichting, bodem- en waterkenmerken;
- Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie: tot ca. 500 m rond het plangebied;
- Mens – Ruimtelijke aspecten: de zone waarbinnen ruimtelijke en functionele wijzigingen kunnen optreden;

- Mens – Mobiliteit: alle wegen waar significante wijzigingen in verkeersintensiteit kunnen optreden;
- Mens – Gezondheid: de zone waarbinnen zich significante gezondheidseffecten voor de mens zouden kunnen voordoen;

Indien uit het onderzoek blijkt dat er zich effecten kunnen voordoen in een ruimer gebied, zal het studiegebied uitgebreid worden.

6.2 Referentiesituatie en geplande situatie

6.2.1 Referentiesituatie

Om de impact van het plan te kunnen beschrijven en te beoordelen moet eerst de situatie worden vastgelegd waarmee vergeleken wordt, namelijk de referentiesituatie.

Dit is de toestand van het studiegebied waarnaar gerefereerd wordt in functie van de effectbeoordeling. Als er een verschil is tussen de juridische bestemming van het studiegebied en de feitelijke (vergunde of vergund geachte) invulling ervan op terrein, wordt er verder doorgaans ook gewerkt met twee referentiesituaties: een feitelijke referentiesituatie gebaseerd op de feitelijke situatie op het terrein en een juridische referentiesituatie gebaseerd op de mogelijkheden van het terrein volgens de geldende planologische bestemming. In dit dossier is er geen verschil tussen de feitelijke en de juridische referentiesituatie.

In het plan-MER en in de eindthese worden de voor- en nadelen van het plan ten opzichte van de referentiesituatie besproken onder de vorm van een beschrijving en een cijfermatige beoordeling.

6.2.2 Geplande situatie

De geplande situatie is de toestand van het milieu (studiegebied) wanneer het plan gerealiseerd is, met name 2024. Om de milieu-impact van het plan te beoordelen, wordt deze situatie getoetst aan de referentiesituatie.

De methodologie waarmee de referentiesituatie en de geplande situatie in kaart worden gebracht en vergeleken, is voor elke discipline verschillend. Het uiteindelijke doel is om de besluitvormer, stakeholders, omwonenden en de overige belanghebbenden objectief in te lichten over de relevante positieve en negatieve milieu-impact van het plan.

6.3 Ontwikkelingsscenario's

Een **autonome ontwikkeling** is een ontwikkeling of evolutie die spontaan plaatsvindt. Het is de ontwikkeling die het studiegebied doormaakt zonder gestuurde menselijke beïnvloeding. Een **gestuurde ontwikkeling** is een ontwikkeling of evolutie die plaatsvindt als gevolg van de uitvoering van plannen en projecten (door zowel private als publieke initiatiefnemers) en van door de overheid genomen beleidsbeslissingen.

Een ontwikkelingsscenario is een beschrijving van de veronderstelde gezamenlijke evolutie (autonoom en gestuurd) van een set omgevingsvariabelen binnen het studiegebied. Zo'n ontwikkelingsscenario geeft dus aan hoe de omgeving van het studiegebied kan evolueren los van de invloed van het planvoornemen.

Mogelijke ontwikkelingen die nog geen onderdeel vormen van de referentiesituatie, worden in een plan-MER meegenomen in functie van het onderzoek naar cumulatieve effecten met het voorgenomen plan of in functie van de hypothese dat het voorgenomen plan kan betekenen voor deze ontwikkelingen. Voor elk ontwikkelingsscenario moet dus nagegaan worden waar de relevantie met het voorgenomen plan zich situeert, dit kan t.a.v. één of enkele discipline(s) zijn, of t.a.v. een deel van het studiegebied, ...

De cumulatieve effecten van de eventuele ontwikkelingsscenario's worden meegenomen en omschreven in het MER. De bespreking gebeurt hoofdzakelijk kwalitatief, en waar voldoende gegevens beschikbaar zijn, (semi)kwantitatief.

Voor dit plan wordt de realisatie van de ondergrondse kruising vanaf de site van Argex tot aan de kleigroeve onder de Kruibeeksesteenweg meegenomen als ontwikkelingsscenario.

6.4 Effectvoorspelling en beoordeling

De wijze waarop de geplande situatie aan de referentiesituatie wordt getoetst, volgt steeds hetzelfde stramien:

- Beschrijven van de bijdrage van het plan;
- Beoordelen van het belang van de impact.

De methodologie die bij deze effectvoorspelling- en beoordeling wordt toegepast is per discipline verschillend. Elke discipline geeft aan welke effectgroepen beschreven worden en welke effectgroepen beoordeeld worden.

Hierbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van kwantitatieve beoordelingswijzen. Dit is niet altijd mogelijk, omdat betrouwbare basisgegevens ontbreken, of omdat sommige effecten simpelweg niet te kwantificeren zijn. Als een kwantitatieve beoordeling niet mogelijk is, gebeurt deze kwalitatief op basis van een expertenoordeel.

De omvang van een effect, kwantitatief of kwalitatief, wordt vervolgens beoordeeld op zijn significantie en, waar mogelijk, op omkeerbaarheid. De significantie beoordeelt het belang van een effect waartoe een ingreep tijdens de aanleg- of exploitatiefase aanleiding geeft. De significantie kan betrekking hebben zowel op ruimtelijke schaal ("Over welke oppervlakte gaat het?") als op tijdschaal ("Hoelang duurt het effect?").

Daar waar de criteria om de omvang en significantie van een effect te beoordelen voor elke discipline verschillend zijn, wordt de uiteindelijk effectbeoordeling systematisch ondergebracht in een schema waarin elk effect een score krijgt. Op die manier wordt aan de omvang en significantie van een effect een waardeoordeel toegekend.

Het waardeoordeel wordt uitgedrukt als 'positief' of 'negatief' in een waarderingsschaal die gaat van -3 tot +3, afhankelijk van de impact die het effect heeft op de referentiesituatie. De waardering en terminologie is als volgt:

Tabel 1: Significantiekader

SCORE	BEOORDELING
-------	-------------

+3	Aanzienlijk positief effect
+2	Positief effect
+1	Beperkt positief effect
0	Verwaarloosbaar/geen effect
-1	Beperkt negatief effect
-2	Negatief effect
-3	Aanzienlijk negatief effect

Een significant effect is een effect waarbij een waarneembare wijziging optreedt ten opzichte van de referentiesituatie. Als aan dit effect een relatieve score wordt toegekend, zal een significant effect een score krijgen verschillend van 0.

Een aanzienlijk effect is een sterk significant effect waarbij de relatieve beoordeling een score van -3 of +3 krijgt. Het effect is dan maatgevend. De score -3 geldt hierbij als grenswaarde voor de aanvaardbaarheid van het plan vanuit

milieuoogpunt.

Wanneer er een positief effect aanwezig is samen met een of meerdere negatieve effecten, of omgekeerd, dan kan de uiteindelijke waardering van het effect met 1 punt gecorrigeerd worden.

Door de effectbeoordeling te spiegelen van positief naar negatief krijgt men een zevendelige schaal met drie positieve beoordelingsniveaus, drie negatieve en één neutraal niveau. Er is strikt genomen geen dwingende reden om met een zevendelige schaal te werken; beoordelingskaders met minder niveaus zijn ook mogelijk. Belangrijk is wel dat het beoordelingskader steeds geëxpliciteerd wordt en dat duidelijk wordt gemaakt welke consequenties aan een bepaalde score worden gekoppeld op vlak van milderende maatregelen en haalbaarheid van het plan vanuit milieuoogpunt.

De beoordelingskaders en bijhorende criteria worden afgeleid uit de milieuwetgeving, beleidsdocumenten en de MER-richtlijnenboeken. Ze worden in elke discipline toegelicht. Niet elk effect zal in dezelfde discipline altijd ook beoordeeld worden. De effectbeschrijving dient dan als basis voor de beoordeling in de receptordiscipline. Daarnaast is er voor bepaalde effectgroepen geen beoordelingskader beschikbaar waaraan getoetst kan worden.

Men moet steeds voor ogen houden dat waardering met punten bedoeld is omwille van de eenvoud. Een goed begrip van de impact van een effect kan alleen als de waardering samen met de effectbespreking wordt gelezen.

6.5 Milderende maatregelen

Indien na de effectbespreking en -beoordeling significant negatieve effecten worden vastgesteld is, afhankelijk van de impact, het voorstellen van milderende maatregelen aangewezen, dan wel verplicht. Deze dienen om de negatieve effecten te voorkomen of te milderen en worden dan, wanneer noodzakelijk geacht, in een latere fase van het planproces doorvertaald in het grafisch plan, de stedenbouwkundige voorschriften of verzekerd via een bijkomend instrument gekoppeld aan het RUP.

Onderstaande tabel geeft in welke mate milderende maatregelen aan de effectbeoordeling gekoppeld worden. De score bepaalt wanneer ze vereist zijn en het is aan de deskundige om te beoordelen of ze ook toereikend zijn. Milderende maatregelen worden nadien in rekening gebracht om het resterende effect opnieuw te beoordelen zoals het oorspronkelijke effect, en de score te corrigeren indien de impact ervan significant afneemt.

Een aanzienlijk negatief effect dat niet te milderen valt (resterend effect is aanzienlijk negatief), is van die aard dat het de realisatie van (delen van) het plan in de weg staat en de afgeleide projecten allicht onvergunbaar zijn. De conclusie van het MER geeft dit dan uitdrukkelijk aan.

Koppeling milderende maatregelen aan effectbeoordeling

SCORE	NOODZAKELIJKHEID MILDRENDENDE MAATREGELEN
-1	Onderzoek naar milderende maatregelen is minder dwingend.
-2	Er dient gezocht te worden naar milderende maatregelen.
-3	Er dienen in elk geval milderende maatregelen voorgesteld te worden.

6.6 Overzicht te onderzoeken disciplines en effectgroepen

Op basis van de ingreep-effectmatrix wordt er dieper ingegaan op de te onderzoeken effecten in de relevante disciplines.

Deze sleuteldisciplines zullen worden onderzocht door erkende MER-deskundigen.

In onderstaande tabel wordt het ingreep-effectenschema met de potentieel te onderzoeken effecten weergegeven. Dergelijk schema dient ter scoping van de mogelijke effecten die kunnen optreden als gevolg van deze ingrepen en activiteiten bij de realisatie van het plan. Een ingreepeffectenschema geeft hierdoor een scope van alles wat mogelijk onderzocht kan of moet worden in de milieudisciplines.

Tabel 1: Overzicht van de relatie tussen ingreep/activiteit en de te verwachten effecten

Activiteit	Lucht	Water	Bodem en Grond- water	Geluid	Landschap	Mens	Biodiversiteit	Overige
Aanvoer afvalstromen	X			X	X	X	X	X
Voorbehandeling afvalstromen	X			X	(x)	X	(x)	
Berging afvalstromen	X	x	x	X	(x)	X	X	x
Transport werknemers, contractanten, bezoekers	X			X		X		

X: er is mogelijk een significant effect

(X): er is mogelijk een effect

De milieubeoordeling bijhorend dit planinitiatief wordt opgemaakt door studiebureau M-Tech. De scoping en mer-methodologie is opgenomen als bijlage bij de startnota.

7 Bijlagen

Bijlage 1: locatieonderzoek berging non-ferroslakken

Bijlage 2: scoping en aanzet M.E.R.-methodologie